

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VIŠKE POSLOVNE ŠOLE
IZZIVI IN PRILOŽNOSTI ŠTUDIJA OD DOMA

Ljubljana, julij 2020

KAJA ŠTENKLER

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Kaja Štenkler, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Izzivi in priložnosti študija od doma, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem dr. Matejem Černetom,

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD.....	1
1 DELO OD DOMA.....	2
1.1 Definicije in zgodovinski razvoj dela od doma.....	2
1.2 Prednosti in slabosti z vidika zaposlenih.....	3
1.3 Prednosti in slabosti z vidika delodajalcev	5
2 ŠTUDIJ OD DOMA	6
2.1 Definicije in zgodovinski razvoj študija od doma.....	6
2.2 Študij od doma po svetu in v Sloveniji	9
2.3 Prednosti z vidika študenta.....	11
2.4 Slabosti z vidika študenta	12
2.5 Prednosti z vidika izobraževalne institucije	13
2.6 Slabosti z vidika izobraževalne institucije	14
2.7 Priložnosti in izzivi študija od doma	14
3 EMPIRIČNA RAZISKAVA	15
3.1 Opredelitev problema in raziskovalnih vprašanj.....	15
3.2 Zasnova raziskave, metodologija in vzorec	16
3.3 Analiza ter interpretacija rezultatov ankete.....	16
3.4 Diskusija.....	21
SKLEP	23
LITERATURA IN VIRI.....	24
PRILOGE.....	1

KAZALO TABEL

Tabela 1: Na kakšen način se je študij na daljavo izvajal?	17
Tabela 2: Kakšen način študija na daljavo bi si želeli?	18
Tabela 3: Kako ste bili zadovoljni s spodaj naštetimi dejavniki v povezavi s študijem na daljavo?.....	18
Tabela 4: S katerimi težavami ste se pri študiju na daljavo srečevali?	19
Tabela 5: Kako se strinjate s spodaj naštetimi prednostmi v povezavi s študijem na daljavo?	20
Tabela 6: Kako se strinjate s spodaj naštetimi slabostmi v povezavi s študijem na daljavo?..	20

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Analiza ankete – grafični prikaz.....	1
Priloga 2: Odvisnost od bivanja v primerjavi z nekaterimi ostalimi dejavniki.....	6
Priloga 3: Odvisnost od preselitve v primerjavi z nekaterimi ostalimi dejavniki.....	7
Priloga 4: Rezultati ankete Študij na daljavo	8

SEZNAM KRATIC

ang. – angleško

sln. - slovensko

ZDA – Združene države Amerike

UVOD

Kriza, nastala s pojavom koronavirusa, je šolstvo skoraj celega sveta prisilila, da je svoje delovanje prilagodilo potrebam študija od doma. V praktično enem tednu so izobraževalne institucije na vseh ravneh prilagodile učni načrt in način za izobraževanje na daljavo. Študij od doma je torej vrsta študija, pri katerem sta učitelj in učenec v učnem procesu fizično ločena in ki je tehnološko podprt pri vseh študijskih elementih. (Bregar, 2008) Napredna tehnologija se je na tej ravni izkazala kot še nikoli, saj smo prišli do spoznanja, da so sistemi in številne platforme za tak način poučevanja že postavljene, le uporabljalo se jih ni v te namene. S pogovori s sošolci, družinskimi člani in profesorji sem hitro ugotovila, da prihaja do zelo različnih mnenj o »novi« obliki študija, in prav to je pritegnilo mojo pozornost. Čeprav imamo to obliko študija za dokaj novo, njeni začetki pravzaprav segajo že v 17. stoletje. (Moore & Kearsley, 2005) Skozi čas izvajanja študija od doma sem sama zelo hitro spoznala, da ta oblika prinaša veliko prednosti, kar je še dodatno prispevalo k moji radovednosti. Prav aktualnost te teme in križanje mnenj sta glavna razloga, da sem si izbrala to temo za svojo zaključno strokovno nalogo, saj želim ugotoviti, od kdaj ta oblika študija sploh obstaja, katere so njene glavne priložnosti in izzivi ter kako je ta oblika cenjena po svetu.

Namen zaključne strokovne naloge je analizirati študij od doma in ugotoviti, kakšne so prednosti in slabosti, ki jih ta prinaša. V ta namen sem v prvem delu zaključne naloge preučila delo od doma, pri katerem gre za podobno prakso kot pri študiju od doma, po svetu pa je že nekoliko bolj uveljavljeno. Preučila sem same začetke dela od doma, kako se je ta koncept skozi leta spremenil in kako so se spreminjale tudi njegove definicije. Preučila sem njegove prednosti in slabosti tako z vidika zaposlenega kot tudi z vidika delodajalca ter na koncu naredila še kratko analizo aktualne raziskave dela od doma iz marca 2020. Nadaljevala sem s proučevanjem študija od doma in v prvi vrsti raziskala njegovo definiranje. Tako kot pri delu od doma sem tudi tu preučila prednosti in slabosti, ki se kažejo pri delu študenta in v izobraževalnih institucijah. Raziskala sem, kakšno je stanje študija na daljavo v Sloveniji in po svetu ter na koncu preučila še njegove glavne priložnosti ter izzive.

Cilj raziskovalnega dela moje zaključne strokovne naloge je ugotoviti, kako so bili študenti v Sloveniji v splošnem zadovoljni z izvedbo študija od doma in ali bi se tega načina študija posluževali tudi v prihodnosti. Poleg tega želim ugotoviti, ali je okolje v času karantene vplivalo na študente in posledično na študij od doma, saj sklepam, da je bilo precej lažje in je imelo pozitivnejše učinke na tiste, ki so v tem času bivali v ruralnem okolju. Metoda raziskave bo uporaba primarnih podatkov, ki jih bom pridobila z izvedbo ankete med slovenskimi študenti. V prvem delu ankete želim ugotoviti, kateri načini študija na daljavo so bili najbolj uporabljani med fakultetami, katera orodja so uporabljali in katera bi si študenti želeli uporabljati. V drugem delu ankete pa želim raziskati, kaj menijo študenti o samem študiju na daljavo, katere največje prednosti in slabosti pri tem izpostavljajo in ali bi se v prihodnje te oblike študija še posluževali.

1 DELO OD DOMA

1.1 Definicije in zgodovinski razvoj dela od doma

Jack Nilles je leta 1970 prvič uporabil izraz in koncept »telecommuting« in »teleworking« oziroma v slovenščini teledelo. Ideja za koncept se je rodila v prvi vrsti iz razlogov, da bi zmanjšali prometne zastoje, onesnaženje ozračja, da bi zaposleni imeli možnost večje fleksibilnosti ter boljšega ravnovesja med delom in zasebnim življenjem. V osemdesetih letih je bilo tako v Združenih državah Amerike (v nadaljevanju ZDA) bolj malo dela na daljavo, v sredini devetdesetih let pa je bil viden precejšen porast te oblike dela, ki je dosegalo vedno večjo podporo tako v zasebnem kot tudi javnem sektorju. (Narayanan, Menon, Plaisent & Bernard, 2017, str. 48)

Obstajajo štiri dimenzije dela od doma, ki se pojavljajo v številnih opredelitvah tega. Lahko rečemo tudi, da obstajajo štiri dejavniki, ki opredeljujejo to vrsto dela in ga tudi ločujejo po različnih vrstah. Prva dimenzija se nanaša na lokacijo dela, in sicer je s tega vidika to delo, ki se odvija nekje drugje kot v centralni pisarni podjetja. Delavci nadomeščajo ali dopolnjujejo čas v pisarni s časom na drugih lokacijah npr. doma, na terenu ipd. Druga dimenzija opredeljuje pomen informacijsko-komunikacijske tehnologije, saj se mora v skladu z večino definicij tak način dela izvajati s pomočjo te tehnologije. Tretja dimenzija je lokacijska porazdelitev časa, ki se nanaša na to, ali zaposleni dela na daljavo ves čas ali le občasno. Trendi kažejo, da je večina takih, ki delajo kombinirano – v pisarni in na daljavo. Četrta in zadnja dimenzija pa opredeljuje pogodbeno razmerje med zaposlenim in delodajalcem. Vrsta dela na daljavo se lahko razlikuje glede na to, ali je delavec redno zaposlen, samozaposlen ali pa je pogodbeni delavec. (Garrett & Danziger, 2007)

Kako torej delo od doma sploh definiramo? Obstaja namreč veliko različnih izrazov in lahko bi rekli, da je definicij skoraj toliko, kot je avtorjev, ki so se s tem konceptom ukvarjali. V Evropi se je v sedemdesetih in osemdesetih letih uveljavil izraz elektronsko/virtualno delo od doma (ang. electronic homework), ki pa so ga povezovali z nekvalificiranim, nizko plačanim delom, ki so ga večinoma opravljale ženske. Torej so delo na daljavo povezovali z nečim negativnim. Na drugi strani je v ZDA še vedno najbolj uporabljan izraz »telecommuting« (sln. teledelo), ki ga je leta 1985 Margrethe H. Olson definirala preprosto kot delo, ki ga ljudje opravljajo doma z računalniki, ki so povezani z več kilometri oddaljenimi pisarnami. Z naraščanjem dostopnosti prenosnih računalnikov in s širitvijo dostopnosti do omrežja je prišla v ospredje ideja, da se delo lahko izvaja praktično »povsod« (v pisarni, doma ali na potovanju). S tem se je v Evropi v devetdesetih letih uveljavil izraz »flexiwork« (sln. fleksibilno delo). (Jackson & van der Wielen, 1998)

Huws je leta 1990 teledelo opredelil kot delo, pri katerem je lokacija neodvisna od lokacije delodajalca ali izvajalca in se lahko glede na želje posameznega delavca in/ali organizacije spremeni. Je delo, podprto predvsem z velikim obsegom uporabe elektronske opreme, rezultati dela pa so delodajalcu/izvajalcu posredovani na daljavo. Komunikacija ne sme biti neposredna,

ampak mora vključevati uporabo elektronske pošte ali kurirske službe. (Huws, 1990 v Jackson & van der Wielen, 1998)

Leta 1994 je Britton dejal, da teledelo zajema vrsto novih načinov dela, pri čemer se kot orodje uporablja telekomunikacija in se vsaj določen del izvaja zunaj tradicionalnega pisarniškega okolja. (Britton, 1994 v Jackson & van der Wielen, 1998)

V Sloveniji delo od doma opredeljuje Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1), Ur. l. RS, št. 21/2013 v 68. členu, in sicer:

»(1) Kot delo na domu se šteje delo, ki ga delavec opravlja na svojem domu ali v prostorih po svoji izbiri, ki so izven delovnih prostorov delodajalca.

(2) Za delo na domu se šteje tudi delo na daljavo, ki ga delavec opravlja z uporabo informacijske tehnologije.«

Največja svetovna skupnost dela na daljavo We work remotely (2020) se pri tem konceptu oklepa predvsem treh izrazov:

- »Digital Nomad« (sln. digitalni nomad) predstavlja nekoga, ki dela, medtem ko potuje po svetu. Največkrat so to svobodni delavci, kot so programerji, ustvarjalci spletnih strani/aplikacij, blogerji in podobno;
- »Remote Worker« (sln. delavec na daljavo) označuje nekoga, ki dela na daljavo, pri čemer potovanje ni nujno vključeno v delo. Ponavadi so to neodvisni izvajalci ali pa zaposleni v podjetju, ki pa v vsakem primeru niso zavezani za delo v pisarni;
- »Work from home« (sln. delo od doma) se nanaša na delavce, ki običajno delajo tradicionalno v pisarni, občasno ali nekaj dni v tednu pa tudi od doma. (We work remotely)

1.2 Prednosti in slabosti z vidika zaposlenih

Delo od doma prinaša zaposlenim veliko **prednosti**, kamor sodijo predvsem prihranki pri stroških in času. Zaposleni prihranijo pri stroških prevoza in malice, nekateri tudi pri varstvu otrok. A še pomembnejši je prihranek časa. Vemo, da veliko ljudi porabi tudi do dve uri na dan, da pride do svoje službe. Namesto tega lahko pri delu na daljavo delavci ta čas namenijo zanje pomembnejšim stvarim, kar v veliki večini prinaša tudi motivacijo za nadaljnji trud pri delu. Hkrati na ta način zmanjšujemo nevarnost stresa, bodisi zaradi zgodnjega vstajanja bodisi zaradi velike gneče in zastojev na poti v službo. (Kren, 2020)

Druga in mogoče celo najpomembnejša prednost je fleksibilnost. Fleksibilnost pri organizaciji dela in časa je pomemben dejavnik, ki se vedno bolj kaže sploh pri mlajših generacijah. Nove generacije v svojih dvajsetih in srednjih tridesetih letih želijo živeti polno življenje, delati stvari, ki jih veselijo, in predvsem nočejo nič zamujati. Služba jim je zelo pomembna, vendar so jim enako pomembni tudi hobiji, druženje s prijatelji ipd. Po raziskavi podjetja Buffer »State

Of Remote Work« iz leta 2019 je fleksibilen urnik najpomembnejša prednost, ki jo pri tej vrsti dela navajajo zaposleni. Fleksibilen urnik omogoča učinkovito razporejanje časa med delom in zasebnim življenjem, kar posledično zmanjšuje možnost stresa pri delu in spet pozitivno vpliva na naše zdravje. (Buffer, 2019) Po drugi strani je fleksibilnost lahko tudi slabost za tiste, ki ne znajo učinkovito razporejati časa in so sami slabše organizirani. Posledično to negativno vpliva na učinkovitost dela in lahko povečuje stres.

Delo od doma prinaša veliko prednost tudi tistim, ki težko delajo v hrupu in ob morebitnih ostalih motnjah, ki so prisotne v pisarnah. Veliko ljudi na delovnem mestu nima svoje lastne pisarne in zaradi motenj v okolju težko ostane skoncentriranih pri delu, kar negativno vpliva na učinkovitost dela. Delo od doma prinaša lastno, mirno in nemoteče delovno okolje. Vendar pa ni vedno tako. Trenutno smo se izjemoma znašli v situaciji, ko doma ostaja praktično skoraj cela družina in tako je več motenj doma, kot bi jih bilo na delovnem mestu. Pri nekem stalnem delu od doma si je potrebno doma urediti kotiček, kjer imaš mir tudi v prisotnosti ostalih družinskih članov.

Delo od doma je velika prednost tudi za tiste, ki se težko vklopijo v delovno okolje. Ta način dela jim omogoča sproščenost, posledično pa je njihovo delo učinkovitejše, kar prinaša prednost tudi podjetju. (Dominguez, 2017)

Delo od doma prinaša tudi možnost dela s skrajšanim delovnim časom, kar je prednost predvsem za tiste, ki polnega delovnega časa sploh ne morejo opravljati (npr. mamice z majhnimi otroki, ljudje s posebnimi potrebami, invalidi in študenti). Samozaposlenim ta vrsta dela prinaša možnost opravljanja več del hkrati, kar prinaša večji zaslužek. Priložnost za delo na tak način dobijo tudi vsi tisti, ki živijo v oddaljenih krajih, ki niso blizu podjetju in ki se ne bi mogli vsak dan voziti na delo. (Golob, 2009)

Po drugi strani delo od doma prinaša zaposlenim tudi nekaj **slabosti**. V prvi vrsti je otežena komunikacija s sodelavci in nadrejenimi. Ljudje smo v večini vajeni komunikacije v živo in zato omejena komunikacija lahko predstavlja velik stres. Določene stvari/naloge so preko e-maila ali telefona težje razumljive. Če pride do nesporazuma v komunikaciji, je lahko naloga slabo ali pa celo napačno opravljena, kar predstavlja problem za zaposlenega in podjetje. (Kren, 2020)

Naslednja slabost dela od doma je osamljenost in asocialnost, ki lahko dolgoročno vodita do resnih psiholoških težav. Po raziskavi State of Remote Work se kar 19 % vseh zaposlenih na daljavo sooča z osamljenostjo, kar je nekoliko zaskrbljujoče. Zelo pomembno je, da pri delu od doma ohranjamo socialne stike, predvsem z družino in prijatelji, pa tudi s sodelavci npr. preko Skypa in podobnih orodji. (Buffer, 2019)

Problem dela od doma je lahko tudi motivacija. V službi smo motivirani že, ker bomo po osmih urah šli domov. Motivirajo nas tudi naši sodelavci in nadrejeni, ki pa jih pri delu od doma ni zraven nas. Brez motivacije pade produktivnost in učinkovitost dela, pa tudi naše počutje se lahko slabša.

Doma prihaja tudi do težjega reševanja tehničnih težav. V podjetju za te stvari običajno poskrbijo informatiki ali pa nam pomagajo naši sodelavci. Če se nam npr. pokvari računalnik, imajo podjetja za takšne primere običajno na zalogi dodatne računalnike. Težava je hitro odpravljena, naše delo pa lahko nemoteno poteka dalje. Pri delu od doma je tako zelo pomembno, da smo iznajdljivi in znamo reševati vsaj tiste lažje težave. (Kren, 2020)

Zadnja slabost dela od doma, ki običajno predstavlja največjo težavo, pa je stalna povezanost z delom. Pri tej vrsti dela je težko ločiti delo od zasebnega življenja in posledično je veliko ljudi cele dneve vsaj delno priključenih k delu. Raziskave kažejo, da se je delovni dan tistih, ki so v času trenutne krize v ZDA in Veliki Britaniji začeli delati od doma, v povprečju podaljšal za tri ure na dan. (Meakin, 2020)

1.3 Prednosti in slabosti z vidika delodajalcev

Tako kot za zaposlenega tudi za delodajalca delo od doma predstavlja v prvi vrsti **prednost** pri nižjih stroških. Delodajalec prihrani pri stroških opreme in pri delovnih prostorih, pa tudi pri raznih prigrizkih, pijačah in različnih dogodkih. Poleg tega se zmanjšajo stroški nadomestila za prevoz na delo, manj je tudi odsotnosti z dela. (Kren, 2020)

Ena izmed velikih prednosti je, da ta oblika dela razširja krog potencialnih zaposlenih in s tem ima delodajalec odprte možnosti, da v podjetje vzame najboljše ljudi, četudi so oddaljeni od lokacije podjetja. Pojavi se možnost izbire zaposlenih z globalnih trgov, kar je prednost predvsem, če govorimo o določenih strokovnjakih, ki jih v državi primanjkuje. (Arko, 2002)

Prednosti, ki jih daje delo na daljavo, povečujejo zadovoljstvo zaposlenih, kar posledično privede do večje produktivnosti. Večja produktivnost je prednost za zaposlenega, še večji plus pa ta predstavlja podjetju. Raziskave kažejo, da se produktivnost pri delu na daljavo poveča za vsaj 10 %. (Arko, 2002) V raziskavi The Remote Work Report iz marca 2020 delodajalci povečanje produktivnosti postavljajo celo na prvo mesto med prednostmi dela od doma. (GitLab, 2020)

Po drugi strani delo od doma podjetju prinaša tudi nekaj **pomanjkljivosti**. V prvi vrsti delodajalec težje vrši nadzor nad zaposlenimi. Veliko je takih, ki imajo prav zaradi tega pomisleke pri uvedbi dela od doma. Ljudi je težje nadzorovati doma kot na delovnem mestu. Zato je zelo pomembno, da delodajalec že na začetku postavi jasna pravila, zahteve in cilje. (Kren, 2020)

Včasih predstavlja problem tudi, da se delavci, ki delajo od doma, počutijo manj povezani s podjetjem. Pripadnost podjetju je eden izmed pomembnejših dejavnikov in pri delu od doma se včasih na tej točki lahko zalomi. To predstavlja slabost tako za zaposlene kot tudi za samo podjetje. (Dominguez, 2017)

Slabost oziroma velik izziv za delodajalca pa je tudi komunikacija. Kot že zgoraj omenjeno, obstaja možnost, da pride do nesporazumov v komunikaciji, saj ljudje stvari velikokrat drugače dojemamo, če jih slišimo v živo ali pa so nam podana neka navodila preko telefona ali elektronske pošte. Podjetje mora komunikaciji z delavci na daljavo nameniti kar nekaj časa, da sploh spozna njegovo dojetje in se prilagodi njegovim potrebam. Zares pomembno je da so navodila za naloge razumljiva. Pričakovanja morajo biti že na začetku jasno podana. Zelo pomembno pa je tudi, da delodajalec zaposlenemu jasno pove, da lahko ob nejasnostih vpraša za dodatna pojasnila. (Johnson, 2019)

2 ŠTUDIJ OD DOMA

2.1 Definicije in zgodovinski razvoj študija od doma

Študij od doma oziroma študij na daljavo ni nov koncept, saj njegovi začetki segajo že v 17. stoletje. Razvijal se je v petih generacijah, lahko bi celo rekli, da se je razvijal v toku z razvojem komunikacijske tehnologije (Moore & Kearsley, 2005):

1. Prva generacija, imenovana tudi dopisno izobraževanje, je najstarejša vrsta študija na daljavo. Univerza v Chicagu je v 17. stoletju organizirala prvi večji dopisni program v ZDA, pri katerem sta bila profesor in študent lokacijsko ločena. Tako kot pri delu na daljavo so tudi študij na daljavo na začetku označevali kot nekaj negativnega, manjvrednega. Ta oblika je sprva namreč predstavljala možnost pridobitve izobrazbe tudi za nižje sloje, ki niso imeli dovolj časa za obiskovanje klasičnih ustanov. Dopisno izobraževanje je torej temeljilo na pošiljanju sporočil in nalog po pošti, udeleženci pa so rešene naloge v preverjanje pošiljali nazaj.
2. Druga generacija je nastopila z razvojem novih medijev in tehnik izobraževanja. Radio in televizija sta omogočila oddajanje preko teh dveh kanalov, začela so se pojavljati gradiva v obliki zvočnih zapisov in videoposnetkov.
3. Tretja generacija se je razvila kot rezultat ameriških eksperimentov, pri katerih so združevali avdio- in videoposnetke z dopisovanjem ter interakcijo v živo v obliki vaj.
4. V četrti generaciji so se pojavile interaktivne zvočne in videokonference, ki so predstavljale prvo pravo interakcijo na daljavo med učenci in učitelji.
5. Peta generacija temelji na razvoju celovitih sistemov študija preko interneta. Razvoj te generacije je bil ključnega pomena za tako bliskovit skok zanimanja za študij na daljavo in za nastanek izobraževalnih sistemov s praktično novimi organizacijskimi strukturami in novimi načini učenja.

Tudi pri študiju na daljavo se pojavlja problematika definiranja pojma, saj spet lahko rečemo, da je definicij skoraj toliko, kot je avtorjev, ki so se ukvarjali s tem konceptom. Velik problem predstavlja sama ohlapnost in neenotnost pri razlagi tega pojma pri različnih avtorjih in

strokovnjakih, kar vodi do težav pri strokovnih razpravah, močno pa vpliva tudi na samo vpeljevanje koncepta v prakso. (Bregar, 2008)

Poleg tega so se skozi leta razvili tudi različni pojmi ter izrazi tega koncepta. Med njimi so nekateri sopomenski, nekateri pa se definicijsko razlikujejo. Najbolj uporabljeni izrazi za ta koncept so študij na daljavo (ang. »distance education«), učenje na daljavo (ang. »distance learning«), daljinsko izobraževanje in e-učenje (ang. »e-learning«). V zadnjih letih pa se v stroki največkrat pojavlja izraz e-izobraževanje. (Potokar & Jereb, 2004)

Keegan je v ospredje postavil štiri definicije, s pomočjo katerih je kasneje prepoznal skupne elemente enotne opredelitve študija na daljavo (Keegan, 1988 v Schlosser & Anderson, 1994):

- Francoska vlada je leta 1971 zakonsko opredelila študij na daljavo kot izobraževanje, pri katerem ni fizične prisotnosti učitelja oziroma pri katerem je učitelj prisoten zgolj priložnostno ali le za določene izbrane naloge.
- Borje Holmberg je trdil, da študij na daljavo zajema različne oblike študija na vseh ravneh, pri čemer učitelji in učenci niso prisotni v istem prostoru, učitelji tudi nimajo učencev pod stalnim nadzorom, a jim podporne institucije nudijo koristi za načrtovanje, vodenje in poučevanje.
- Otto Peters je pri definiranju študija na daljavo poudaril vlogo tehnologije. Po njegovi teoriji je študij na daljavo metoda prenosa znanja, spretnosti in stališč, pri čemer delo in organizacija temeljita na uporabi strokovnih medijev za namen ustvarjanja kvalitetnega učnega materiala, s katerim je možno učiti večje število učencev hkrati, ne glede na to, kje živijo. Je industrializirana oblika poučevanja in učenja.
- Poučevanje na daljavo (ang. »distance teaching«) je sorodni koncept, ki ga je Michael Moore opredelil kot skupek metod za poučevanje, pri katerih je poučevanje in učenje ločeno, vključno s tistimi metodami, ki naj bi se običajno izvajale združeno, zato mora biti komunikacija med učiteljem in učencem omogočena preko tiskanih, elektronskih, mehanskih ali drugih naprav.

Na podlagi zgornjih definicij je bilo identificiranih pet ključnih elementov študija na daljavo (Simonson & Seepersaud, 2018):

1. **ločenost učitelja in učenca** skozi celoten učni proces, kar predstavlja glavno razliko v primerjavi z tradicionalnim procesom izobraževanja;
2. **vpliv izobraževalne organizacije**, ki planira, organizira, izvaja, vodi in kontrolira celoten izobraževalni proces, poleg tega pa zagotavlja storitve, ki so v podporo študentu;
3. **uporaba različnih medijev** za povezavo med učiteljem in učencem ter za posredovanja vsebin za izobraževanje;
4. **dvosmerna komunikacija**, ki omogoča resnično interakcijo med učencem in učiteljem;

5. **individualizirana oblika** študija, kar pomeni, da je študent skozi učni proces obravnavan kot posameznik in ne deluje v skupini. Običajno ta vrsta študija ponuja možnost občasnih srečanj študentov v učne namene in namene socializacije.

V zelo splošnem pomenu je e-izobraževanje opredeljeno kot izobraževanje, pri katerem se uporablja informacijsko-komunikacijska tehnologija. Razumevanje e-izobraževanja lahko razdelimo v dve skupini:

- e-izobraževanje v širšem smislu in
- e-izobraževanje v ožjem smislu. (Bregar, 2008)

E-izobraževanje v širšem smislu, poimenovano tudi delno tehnološko podprto izobraževanje, je tradicionalno izobraževanje, pri katerem je prisotna tehnološka komponenta. Učni proces je pri tej obliki zasnovan tradicionalno in se tako tudi izvaja, tehnološka komponenta pa je le ena od sestavin učnega procesa in se uporablja za dopolnitev ali obogatitev tega. Pri tej obliki lahko gre za zelo enostavno uporabo tehnologije v procesu, npr. objave urnikov na internetu, pa vse do kompleksnejših oblik uporabe, kot so spletne diskusije. (Bregar, 2008)

Temeljne značilnosti e-izobraževanja v širšem smislu so torej:

- delna in nepovezana uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije pri elementih učnega procesa ali pri njegovi administrativni podpori,
- koncepti učnega procesa ostajajo enaki kot pri tradicionalnem izobraževanju,
- obseg dela v razredu je tako praktično nespremenjen. (Bregar, 2008)

E-izobraževanje v ožjem smislu pa imenujemo tudi celostno e-izobraževanje. Že sama beseda nam pove, da gre pri tej opredelitvi za izobraževanje, pri katerem je tehnološka podpora celostno integrirana v vse elemente izobraževalnega procesa. Vključena je v administrativno podporo, pedagoški proces in študijsko gradivo. Gre za to, da uporaba tehnologije ne samo dopolnjuje učni proces, ampak brez njene uporabe tega sploh ni mogoče izpeljati.. Bistvo pri celostnem e-izobraževanju je, da se učni proces v celoti izvaja tako, da sta učitelj in študent fizično ločena. (Bregar, 2008)

Temeljne značilnosti celostnega e-izobraževanja so:

- fizična ločenost učitelja in učenca,
- zagotavljanje dvosmerne komunikacije preko elektronskega omrežja,
- posredovanje študijskih gradiv v elektronski obliki in
- aktivna vloga izobraževalne organizacije pri študijskem procesu. (Paulsen, 2003 v Bregar, 2008)

Poznamo tudi vmesno stopnjo med delno tehnološko podprtim izobraževanjem in celostnim e-izobraževanjem, ki ga imenujemo kombinirano izobraževanje (ang. »blended learning«). Pri tem konceptu se tradicionalne oblike poučevanja, pri katerih učitelj in učenec nista prostorsko

ločena, uporabljajo le kot dopolnitve in v razmeroma majhnem obsegu, večino časa pa vse poteka preko spleta. (Bregar, Zagamajster & Radovan, 2020)

V današnjih časih lahko rečemo, da je praktično že vsako tradicionalno izobraževanje postalo delno tehnološko podprto. V zadnjih letih so v osnovnih šolah fizične redovalnice zamenjale spletne redovalnice, v katerih učitelji beležijo domače naloge in učni uspeh učencev ter preko teh tudi obveščajo njihove starše. Poučevanje torej še vedno poteka tradicionalno v učilnicah, je pa tehnološko podprto s sistemom, namenjenim za beleženje domačih nalog, ocen, odsotnosti itd. Na fakultetah imajo študentje sisteme spletnih učilnic, na katerih najdejo gradiva za učenje, oddajajo seminarske naloge, imajo pregled svojih ocen ipd. Predavanja torej še vedno potekajo fizično, spletne učilnice pa predstavljajo tehnološko podporo učnemu procesu. Lahko bi rekli, da tradicionalnega izobraževanja kot takega sploh ne poznamo več oziroma da je tradicionalno izobraževanje, zaradi razvoja tehnologije in njene razpršene uporabe med posamezniki, postalo delno tehnološko podprto izobraževanje.

2.2 Študij od doma po svetu in v Sloveniji

Študij na daljavo se v zadnjih letih v razvitem svetu močno uveljavlja. Sploh v zadnjih dveh desetletjih je moč opaziti vedno več zanimanja za to obliko študija, tako izobraževalnih institucij kot tudi posameznikov za obiskovanje teh. Vsekakor je v tem obdobju k rasti močno pripomogel razvoj tehnologije, ki je omogočil nastanek novih proizvodov in storitev za delovanje študija na daljavo.

V Aziji so v ospredju za spodbujanje študija na daljavo predvsem javni projekti, ki si prizadevajo za zviševanje pismenosti na podeželju, medtem ko imajo na Bližnjem vzhodu veliko državne podpore za uvajanje učnega gradiva v digitalni obliki na vseh ravneh študija. Zahodna Evropa, ZDA in Avstralija so območja, na katerih je študij na daljavo v največjem porastu in imajo tako najvišjo stopnjo uvajanja tega na vseh izobraževalnih ravneh. Sploh ZDA so hitro odkrile poslovne priložnosti, ki jih študij na daljavo prinaša, in to tudi dobro izkoristile. Že od samega začetka se ta oblika najbolj uporablja za izobraževanje zaposlenih, predvsem v velikih korporacijah, pa tudi za izobraževanje na visokošolskem nivoju. Da je študij na daljavo v razcvetu, kažejo podatki vpisanih študentov v ZDA, saj je leta 2014 12,7 % vseh vpisanih študentov tam v celoti študiralo na daljavo, 14,6 % pa jih je delno študiralo na daljavo. Leta 2014 je torej dobra četrтина študentov vsaj delno ali pa v celoti študirala na daljavo, v letu 2016 pa je ta odstotek zrasel kar na 31,6 %, kar pomeni, da je bila že skoraj tretjina študentov vsaj delno udeležena v programe študija na daljavo. (Bregar, Zagamajster & Radovan, 2020)

Evropska unija se je na te razmere odzvala relativno pozno. Kljub veliki podpori politike, ki je v te namene financirala kar nekaj projektov, je razvoj študija na daljavo potekal zelo počasi, precej pod pričakovanji in z veliko neuspešnimi projekti. Uporaba tehnologije je močno spremenila načine dela v drugih dejavnostih, pri izobraževalnih procesih pa ni prinesla vidnih sprememb.

Eden perspektivnejših projektov Evropske unije je *Akcijski načrt digitalnega izobraževanja* iz leta 2018, ki je namenjen spodbujanju uvedb novih, inovativnih pristopov z uporabo digitalne tehnologije v izobraževalne namene. Ta vključuje tudi priporočila za konkretne ukrepe v smeri študija na daljavo (digitalno izobraževanje). Prizadevajo si za vzpostavitev skupne evropske platforme za digitalizacijo izobraževanja na visokošolski ravni ter za okrepitev pri sodelovanju na univerzitetni ravni v smeri digitalne povezave informacijskih sistemov. Čeprav se stanje v Evropski uniji postopoma izboljšuje, uporaba digitalnih tehnologij v izobraževalne namene še vedno močno zaostaja, sploh glede na njihove razsežnosti in dostopnost. Praktično so sistemi za tovrsten način študija v neki meri že na dosegu roke, vendar se ne izkoriščajo v tovrstne namene. (Bregar, Zagmajster & Radovan, 2020)

Slovenija je bila že leta 1994 prvič vključena v mednarodni program, povezan s študijem na daljavo (Phare Programme Multi-country Cooperation in Distance Education), ki je pomembno vplival na razvoj te oblike študija v nadaljnjo. Sledilo je kar nekaj raznih projektov v povezavi z uvajanjem tehnologije v izobraževanje, ki pa so bili v večini povezani z visokošolskimi programi in s programi za izobraževanje odraslih. Sledil je dokaj razgiban trend uvajanja tehnologije tudi v osnovne ter srednje šole, vendar se je zaradi splošnega zastoja v političnem usmerjanju razvoja informacijske družbe v državi vse skupaj nekako ustavilo med letoma 2011 in 2013. V devetdesetih je bila Slovenija ena od vodilni evropskih držav na tem področju (npr. po uporabi informacijsko-komunikacijske tehnologije v šolah, številu računalnikov med gospodinjstvi), kasneje pa je padla pod evropsko povprečje. Glavna razloga sta bila slaba koordinacija na nacionalni ravni in premajhna financiranja, nekaj vloge je pri tem igrala tudi gospodarska kriza. Leta 2016 je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport sprejelo strateški dokument *Strateške usmeritve nadaljnjega uvajanja IKT v slovenske vzgojno-izobraževalne zavode do leta 2020*, ki izhaja iz temeljnih dokumentov Evropske unije s tega področja. Glavni namen je zagotavljanje možnosti izobraževanja v ustvarjalnem, odprtem in trajnostnem učnem okolju, podprtem z uporabo inovativne tehnologije. Tak način bo omogočal pridobivanje zmožnosti, znanja in ključnih spretnosti, ki so potrebna za uspešno vključevanje posameznika v družbo 21. stoletja in na trg dela. (Bregar, Zagmajster & Radovan, 2020)

Čeprav je Slovenija še vedno precej zadržana pri uvedbi te oblike študija, pa imamo tudi primer ene izmed uspešnejših implementacij študija na daljavo, ki je mednarodno priznan. Online študij na DOBA fakulteti je prisoten že 20 let, vsako leto beležijo rast števila študentov ter tudi rast njihovega zadovoljstva. Izvajajo najzahtevnejši model študija na daljavo, ki se v celoti izvaja brez fizičnega stika med profesorjem in študentom. Uporabljajo najsodobnejše pedagoške pristope in celostno podporo študentom – pedagoško, organizacijsko in tehnično. S tem zagotavljajo izvajanje vseh aktivnosti in uresničevanje ciljev. Tudi na DOBI so zaskrbljeni zaradi zaostajanja Slovenije na tem področju in menijo, da bi bilo potrebno narediti velik korak v tej smeri, če želimo v celoti zadovoljiti potrebe po izobraževanju na vseh ravneh. (Baloh, 2019)

2.3 Prednosti z vidika študenta

Ena izmed glavnih **prednosti** študija na daljavo je, da se lahko študent pri tej obliki udeležuje študija kjerkoli in kadarkoli. Študent ima na ta način možnost, da si izbere kraj in čas študiranja, ki njemu najbolj ustreza. Čeprav je izobraževalna institucija fizično locirana na čisto drugem koncu države, je študentu omogočeno obiskovanje te na daljavo. Še več, študentje lahko s to obliko študija obiskujejo mednarodne univerze v tujini, ki jim sicer zaradi določenih dejavnikov (npr. prevelik finančni zalogaj za starše, strah pred domotožjem ipd.) ne bi bile dostopne. (Sadeghi, 2019) Če vzamem konkreten primer, dijakinja iz Kopra želi študirati v Mariboru na programu, ki ga izvajajo samo na tej fakulteti v celi državi. Zaradi zapolnjenih kapacitet ne dobi sobe v študentskem domu, starši pa je ne morejo finančno podpreti pri zasebnem stanovanju, saj so cene na trgu nepremičnin trenutno precej visoke. Prisiljena bo opustiti študij v celoti ali pa se vpisati na drugo fakulteto, ki je bližje njenemu domu. Čeprav smo majhna država, se ta problem pojavlja že pri nas, kaj šele v drugih, večjih državah. Študij na daljavo ta problem rešuje in daje možnost študiranja tudi tistim, ki živijo na geografsko oddaljenih območjih ter tistim, ki živijo v socialni in finančni stiski.

Naslednjo prednost sem izpostavila že pri delu na daljavo, in sicer je to prihranek pri prevozu. Vožnja z javnim prevozom ali pa tudi z lastnim zna biti v mestu zaradi velike gneče ob določenih urah precej zamudna in naporna. Posledično študentje zamujajo na predavanja, prihajajo utrujeni in pod stresom. Študij od doma s tega vidika prinaša prihranek pri času, denarju in energiji. (Sadeghi, 2019)

Še ena od pomembnejših prednosti študija na daljavo je gotovo fleksibilnost. Pri tradicionalnem študiju je potrebno slediti učnemu procesu po načrtu izobraževalne institucije, torej se držati določenega urnika obiskovanja predavanj in učenja nasploh, študij na daljavo pa omogoča, da si vsak posameznik prilagodi urnik učenja glede na lastne preference. Tisti, ki radi zjutraj dlje časa spijo, lahko študirajo popoldne, zvečer ali celo ponoči, drugi, ki želijo imeti prosto popoldne, lahko vse študijske obveznosti opravijo že zjutraj. (Sadeghi, 2019)

V povezavi s fleksibilnostjo je velika prednost za študente tudi, da je vse gradivo ali pa vsaj večina učnega gradiva shranjenega, kar pomeni, da lahko študentje do njega dostopajo kadarkoli. To pomeni, da lahko gredo skozi težjo snov, ki je sprva ne razumejo, še enkrat oziroma tolikokrat, da bodo snov razumeli. Po drugi strani pa lahko snov, ki jo mogoče že poznajo, izpustijo in ta čas namenijo za druge teme, ki so težje. Poleg tega si lahko gradivo shranijo, če bi ga mogoče še kdaj v prihodnosti potrebovali. (Srivastava, 2018)

Nove generacije so praktično zrasle z tehnologijo in tako računalnike uporabljajo že od otroštva. Zaradi vpetosti v tehnologijo so generacije vedno bolj večče njene uporabe, uporabljajo jo na vsakem koraku in so ji močno naklonjene. Študij na daljavo prinaša avdio- in videoposnetke in s tem načine učenja, ki celoten učni proces popestrijo. Študij je s tega vidika lahko za študente zabavnejši, poleg tega pa si prav zaradi tega stvari bolj zapomnijo na dolgi rok. (Srivastava, 2018)

Študij na daljavo prinaša online diskusije, ki se izvajajo na različne načine (npr. skupni pogovor, diskusija preko mikrofona), kar daje veliko prednost tistim, ki se sicer v javnosti nočejo izpostavljati ali pa imajo strah pred vključevanjem v pogovore z drugimi. Na tak način se vzpostavijo zelo dobri odnosi med študenti, saj jih študij na daljavo praktično motivira za interakcijo z drugimi. Poleg pogostejše interakcije med študenti prihaja tudi do več interakcije v odnosu med študenti in profesorji. V veliko primerih pride do boljše izmenjave mnenj in tudi do večjega spoštovanja različnih stališč. (Yadav & Ghumre, 2020)

V času študija na daljavo se ni nujno odpovedati že obstoječemu delu. Tisti, ki želijo pridobiti višjo izobrazbo ali preprosto študirati kaj novega, lahko brezskrbno študirajo na daljavo in ohranijo delo. S tem se ne bodo odpovedali lastnemu zaslužku, študij na daljavo bo imel pozitiven vpliv na višjo izobrazbo, posledično pa tudi na višji zaslužek v prihodnosti. Ta prednost je še kako pomembna v Sloveniji, saj je študentsko delo tukaj praktično v razcvetu. Skoraj vsi študenti ob študiju opravljajo študentska dela, nekateri tudi zato, da lahko sploh preživijo, kar pa zaradi utrujenosti in stresa negativno vpliva na študij. S študijem na daljavo lahko ohranijo svoje delo, študirajo pa takrat, ko imajo čas in so spočiti. (Sadeghi, 2019)

Nazadnje pa študij na daljavo zaradi enostavnega dostopa do velike količine informacij povečuje učinkovitost pridobivanja znanja in ostalih kvalifikacij. (Yadav & Ghumre, 2020)

2.4 Slabosti z vidika študenta

Po drugi strani ta oblika študija za študenta prinaša tudi nekaj **slabosti**. Študenti so sami odgovorni za organizacijo in rutino učnega procesa, kar žal pogosto vodi do večje lenobnosti in pomanjkanja motivacije. Zaradi nizke motivacije verjetno večino časa ne bodo dosegali zastavljenih ciljev, saj nimajo nikogar, ki bi jih nadziral. Študentje se ne udeležujejo predavanj ter izpitov, kar posledično v najhujšem primeru vodi do predčasnega izpisa iz programa. (Srivastava, 2018)

Prav tako lahko na študenta negativno vpliva zapletena tehnologija. Sprva mora študent v tehnologijo veliko vložiti (računalnik, spletna kamera, stabilna internetna povezava). Če pride do okvare opreme, prinaša to spet dodatne stroške, poleg tega pa pride tudi do zastoja učnega procesa. Večji problem uporabe tehnologije v ta namen je prevelika odvisnost od nje. Nekateri so preprosto manj vešči uporabe tehnologije kot drugi, zato jim bo vzelo več časa, da se bodo nanjo privadili, učni proces pa bo posledično potekal počasneje. Na nek način bi lahko rekli, da je študij na daljavo nekako omejen na tiste ljudi, ki so vešči uporabe računalnika in tehnologije. (Sadeghi, 2019)

Pri tej obliki študija pogosto prihaja do pomanjkanja socialnih stikov. Študenti preživijo večino ali pa celoten čas študija sami, zato se počutijo izolirani, saj jim primanjkuje socialna interakcija z drugimi študenti. Čeprav se študenti družijo med sabo na drugačne načine preko

raznih orodij, te izkušnje ni mogoče primerjati z izkušnjo druženja v živo. Na dolgi rok ima to lahko hujše posledice, saj vodi do asocialnosti in celo raznih psiholoških težav. (Sadeghi, 2019)

Velikokrat lahko prihaja tudi do nepravilnega razumevanja informacij. Študenti si snov interpretirajo na svoj način in včasih kaj razumejo narobe. Pri tem je zelo pomembno, da poučevalci namenijo veliko časa pregledu snovi in se tudi sami vprašajo, ali je vse razumljivo na način, da bodo snov razumeli študenti. Zelo pomembno je tudi, da jih sami ob nejasnostih spodbujajo k postavljanju vprašanj. Poleg tega se pri študiju na daljavo velikokrat uporabljajo informacije s spleta, ki niso vedno relevantne, zato je zelo pomembno, da so študenti pri iskanju teh previdni in da preverijo zanesljivost vsebine, preden se je naučijo. (Srivastava, 2018)

Težje se tudi vzpostavlja kontakt med študentom in poučevalcem. Pri tradicionalnem študiju ni nikakršen problem vprašati profesorja pred poukom ali po njem, če pride do nerazumljive snovi ali kakršnih koli drugih težav. Čeprav lahko študenti pri študiju na daljavo pošiljajo e-maile, odgovora ne bodo dobili tako hitro, kot bi ga pri tradicionalnem študiju. Zato morajo biti poučevalci pri študiju na daljavo precej bolj odzivni. (Sadeghi, 2019)

Velik problem, ki se ponekod pojavlja, je tudi, da določena zasebna podjetja in vladne institucije diplome študija na daljavo ne priznavajo. Delovno mesto bo tako prej dobil nekdo, ki je obiskoval tradicionalni študij. Veliko jih meni, da študij na daljavo še vedno ni dovolj resna oblika študija, zato se velikokrat na diplomu pri tej obliki študija ne moremo popolnoma zanesti. (Sadeghi, 2019)

2.5 Prednosti z vidika izobraževalne institucije

Študij na daljavo prinaša kar nekaj **prednosti** tudi z vidika izobraževalne institucije. V prvi vrsti so to vsekakor manjši stroški. Zmanjšajo se stroški najemnin, stroški, ki so povezani s prostorom ter stroški učnega osebja. (Bregar, 2020) Študij na daljavo je stroškovno učinkovit tudi z vidika učne vsebine. Ko je platforma enkrat postavljena, jo lahko uporabijo za več sej. (Srivastava, 2018)

Izobraževalna institucija ima večjo izbiro akademskega osebja na trgu dela. S tem dobi možnost zaposlovanja najboljših predavateljev iz praktično celega sveta, kar bo institucijo dvignilo na višji nivo. To prinaša veliko prednost tudi za predavatelje, saj lahko predavajo na več različnih univerzah, kar jim prinaša večji zaslužek in več izkušenj. (Yadav & Ghumre, 2020)

Pri tej obliki študija je lahko tudi število študentov večje, ne da bi se povečevali stroški zaradi dodatnih kapacitet ipd. (Srivastava, 2018)

Velika prednost je še možnost pogostejše in hitrejše posodobitve učnega gradiva. Ko je gradivo enkrat naloženo v sistemu, je mogoče posodobiti dele, ne da bi pri tem spreminjali celoto. Če

pomislimo na učbenike pri tradicionalnem študiju; kadar so ti enkrat natisnjeni, jih praktično ni več mogoče spreminjati, novo tiskanje pa je zelo zamudno in drago. (Srivastava, 2018)

2.6 Slabosti z vidika izobraževalne institucije

Na drugi strani imamo tudi s tega vidika nekaj **slabosti**. Tako kot sem prej med prednostmi v prvi vrsti izpostavila stroške, jih bom tudi pri negativni strani te oblike študija. Že res, da je na dolgi rok študij na daljavo cenejši, ker se zmanjšajo nekateri stroški, vendar pa so začetni stroški vzpostavitve te oblike študija zelo visoki. Sem sodijo predvsem stroški razvoja samega programa in učne vsebine, pri čemer je zelo pomemben vložek v kakovostno opremo in tehnologijo. Majhne in nove institucije so običajno bolj omejene z finančnimi viri, sploh v začetni fazi, zato izbira te oblike študija za njih predstavlja veliko tveganje. (Srivastava, 2018)

Kot že omenjeno, študij na daljavo od študenta zahteva veliko mero organizacije in samodiscipline. Vsak posameznik je praktično prepuščen samemu sebi in dela toliko ter na način, ki njemu ustreza. To lahko predstavlja velik problem osipa študentov. Veliko je tudi takih, ki mislijo, da jim bo študij na daljavo zaradi pomanjkanja časa ustrezal, pa kasneje ugotovijo, da jim ta način sploh ni všeč. (Pucelj, 2006)

Nekateri programi oziroma fakultete zaradi svoje narave učnega načrta te oblike študija sploh ne morejo izvajati, vsaj ne v celoti. To so fakultete, ki v svoje programe vključujejo veliko praktičnega dela in strokovne prakse. Praktično izobraževanje je ponavadi pri tovrstnih smereh bistvenega pomena, zato študija na daljavo ne bi mogli izpeljati na tak način v celoti.

Problem pri tej obliki študija je tudi težje izvajanje nadzora med študenti, sploh pri pisanju izpitov. Zaradi narave dela veliko študentov misli, da bodo lahko brezskrbno goljufali pri izpiti. Poleg tega pa je ta oblika študija močno izpostavljena hekerskim vdorom, zato je potrebno, da se programe in celotne sisteme institucije dobro zavaruje. (Yadav & Ghumre, 2020)

2.7 Priložnosti in izzivi študija od doma

Študij na daljavo prinaša veliko priložnost oziroma sploh možnost za izobraževanje tistim, ki se zaradi različnih razlogov klasičnega študija ne morejo udeležiti, npr. gibalno ovirane osebe. (Pečnik, 2005) To pa ni priložnost samo za gibalno ovirane osebe, ampak tudi za izobraževalne institucije v smislu reševanja socialnega problema. Sama veliko priložnost v povezavi s študijem na daljavo za gibalno ovirane osebe vidim tudi v ustanovitvi socialnega podjetja.

Študij na daljavo pa izobraževalni instituciji prinaša še veliko drugih priložnosti. Z visoko stopnjo rasti v izobraževanju se vse bolj veča število potencialnih študentov. To pomeni, da je velika možnost povečanja števila vpisa tistih študentov, ki se zanimajo za izbrano obliko

študija. Poleg tega izobraževalna institucija ni več vezana na lokacijo v smislu fizične institucije, zato ima odprte vse možnosti za izvoz izobraževalnih storitev, ki jih ponuja. Pa tudi tehnologija prinaša vedno več priložnosti za izboljšave, prilagoditve in odkrivanje novih produktov in storitev. Študij na daljavo tako instituciji daje možnost za obogatitev ponudbe z dodatnimi storitvami, kar prinaša večje zanimanje potencialnih udeležencev. (Bregar, Zagmajster & Radovan, 2020)

Največje tveganje za študente, ki ima posledično vpliv tudi na izobraževalno institucijo, je gotovo pomanjkanje možnosti socialnih stikov. Študentje se pri tej vrsti študija včasih sploh ne poznajo med sabo, kar pomeni, da se ne družijo, poleg tega si ne morejo izmenjevati študijskih izkušenj in znanja. (Pečnik, 2005) To je velik izziv za izobraževalno institucijo, saj mora preprečiti, da bi do tega prišlo. Pomanjkanje socialnih stikov bi lahko reševali z začetnimi srečanji v živo, skupinskim sodelovanjem med študenti v smislu skupinskih seminarskih nalog in vmesnih skupinskih srečanj, npr. team-building.

Velik izziv ponudnikov študija na daljavo je tudi vse večja konkurenca. Pomembno je, da institucije prepoznajo svoje glavne prednosti pred ostalimi in predvsem da na njih tudi gradijo, saj bodo le tako lahko konkurenčne na trgu. (Bregar, Zagmajster & Radovan, 2020)

Eden izmed večjih izzivov je nepoznavanje študija na daljavo in predsodki družbe nad to obliko študija. (Bregar, Zagmajster & Radovan, 2020) V trenutni situaciji s koronakrizo se je bilo šolstvo prisiljeno na vseh ravneh spremeniti v šolanje na daljavo. Mislim, da je veliko ljudi v tem času ugotovilo, da študij na daljavo lahko zelo dobro funkcioniira in da je v določenih stvareh mogoče celo v prednosti pred tradicionalnim študijem. Po končani krizi bo tako po mojem mnenju kar nekaj ljudi na to obliko študija gledalo čisto drugače, posledica pa bo povečano povpraševanje po tovrstni izvedbi študija.

3 EMPIRIČNA RAZISKAVA

3.1 Opredelitev problema in raziskovalnih vprašanj

Cilj zaključne naloge je analizirati odnos slovenskih študentov do študija na daljavo. Z anketo sem želela pridobiti podatke, na podlagi katerih bi lahko sklepala, ali so bili študenti v splošnem zadovoljni z izbranim načinom študija in ali bi se ga udeleževali tudi v prihodnje. Za raziskavo sem se odločila zaradi nastale situacije, ki je zahtevala spremembo načina študija zaradi koronavirusa. Zanimalo me je namreč, kako so se študenti spopadli s samim študijem na daljavo. V teoretičnem delu sem raziskala splošne pojme študija na daljavo, začetke in zgodovinski razvoj. Raziskala sem njegove prednosti in slabosti ter priložnosti in izzive. Na podlagi seznanitve s teorijo sem prišla do veliko vprašanj, ki so me zanimala, in dobila navdih za svojo raziskavo. Raziskavo sem torej zasnovala na podlagi lastnih hipotez, da bi ugotovila, ali moja predvidevanja držijo ali ne.

3.2 Zasnova raziskave, metodologija in vzorec

Za raziskavo sem uporabila metodo zbiranja podatkov v obliki ankete. Anketo sem oblikovala in izvedla s pomočjo spletne ankete 1ka.

V raziskovalnem delu svoje zaključne naloge sem uporabila anonimno anketo, saj sem na tak način želela pridobiti kar se da iskrene in resnične odgovore slovenskih študentov. Anketa je v celoti vsebovala 19 vprašanj, od tega je bilo 18 vprašanj zaprtega tipa in 1 vprašanje odprtega tipa.

Za izdelavo vzorca anketirancev sem se odločila za slovenske študente. Celo Slovenijo sem zajela zato, ker sem želela pridobiti čim več anketirancev. Pri tem me je zanimalo, ali je prihajalo med izbranimi fakultetami in regijami do kakršnih koli vidnih sprememb. Osredotočila sem se zgolj na študente, ker bi z izbiro šolarjev na več ravneh težko postavljala primerna vprašanja, primerjala odgovore in presojala njihovo relevantnost.

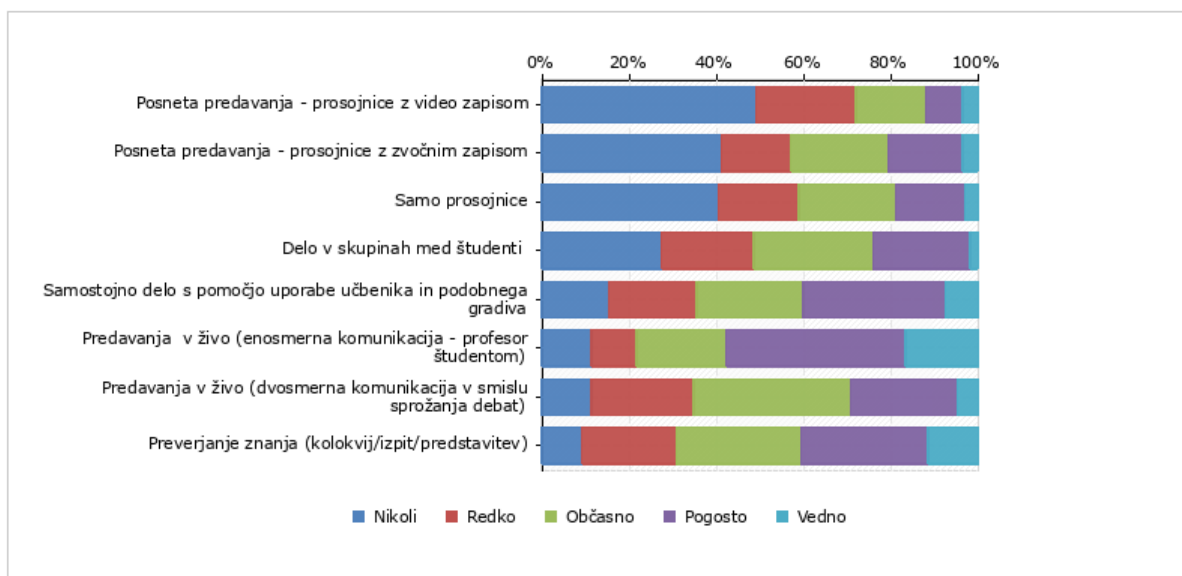
3.3 Analiza ter interpretacija rezultatov ankete

Spletno anketo sem sestavila 22. junija 2020 in jo še isti dan objavila v različne skupine na družbenih omrežjih, v katerih se nahajajo študenti celotne Slovenije. Anketa je bila zaključena in zaprta 29. junij 2020. Anonimno anketo je skupaj ustrezno rešilo 205 anketirancev, od tega jih je 160 končalo anketo, 45 oseb pa jo je le delno izpolnilo. Anketo je rešilo 84 % žensk in 16 % moških. 76 % vseh anketirancev obiskuje Univerzo v Ljubljani, 11 % Univerzo na Primorskem, 4 % Univerzo v Mariboru in 9 % druge univerze. Večina anketirancev (83 %) obiskuje dodiplomski študij, 18 % pa podiplomski študij. Največ anketirancev prihaja iz goriške regije (49), sledi savinjska (19), jugovzhodna Slovenija (15), osrednjeslovenska in gorenjska (14), primorsko-notranjska in obalno-kraška (11), posavska (9), pomurska, podravska in zasavska (5) ter koroška (3).

Pri prvem vprašanju me je zanimalo, v kakšnem okolju so študenti bivali v času opravljanja študija na daljavo. 61 % oziroma 126 študentov je v času opravljanja študija na daljavo bivalo v ruralnem okolju, 39 % oziroma 79 študentov pa v urbanem okolju. Odgovori na to vprašanje so mi pomagali ugotoviti, ali je prihajalo do kakršnih koli sprememb glede na okolje, v katerem so študenti v času študija na daljavo in karantene bivali.

Pri drugem vprašanju me je zanimalo, ali so se študenti morali zaradi nastale situacije v zvezi s koronavirusom v času karantene začasno izseliti iz študentskega doma oziroma zasebne namestitve v kraju opravljanja študija. Večina študentov (61 % oziroma 125) se je zaradi nastale situacije moralo izseliti, 6 % oziroma 13 študentov se je izselilo le za kratek čas in 33 % oziroma 67 študentom se v tem času ni bilo treba izseliti iz kraja opravljanja študija. Tudi to vprašanje sem postavila za analiziranje, ali je izselitev na študente vplivala.

Tabela 1: Na kakšen način se je študij na daljavo izvajal?

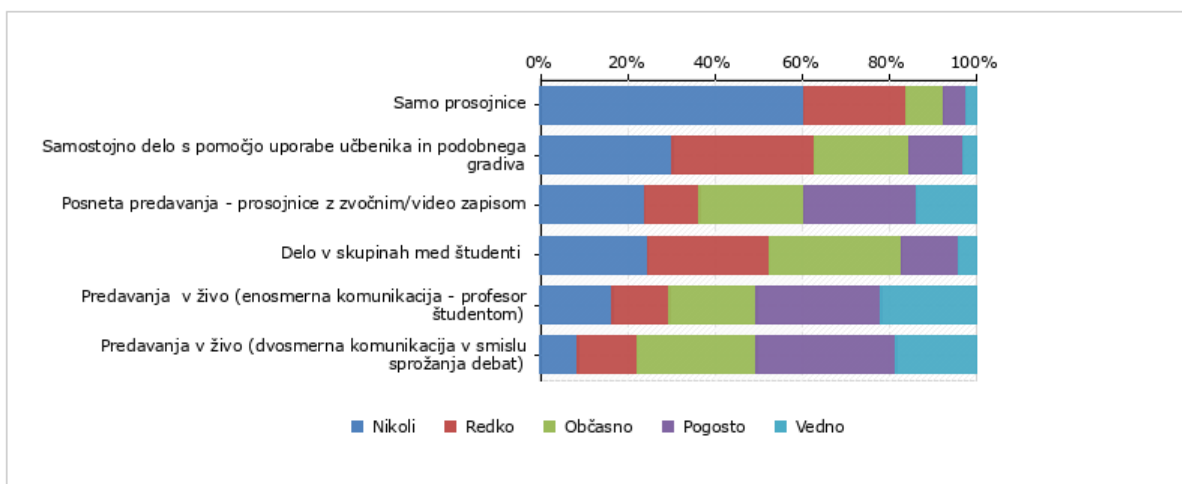

Vir: lastno delo.

Pri tretjem vprašanju sem anketirance spraševala, na kakšen način se je študij na daljavo na njihovi fakulteti izvajal. Pri skoraj 60 % študentov se je študij na daljavo vedno ali pa pogosto izvajal preko predavanj v živo z enosmerno komunikacijo (profesor študentom). 40 % študentov je v času študija na daljavo vedno ali pa pogosto imelo tudi preverjanje znanja v obliki kolokvijev, izpitov ali zagovorov seminarskih nalog. 40 % študentov je vedno ali pogosto študij na daljavo izvajalo s pomočjo samostojnega dela. Pri skoraj 50 % študentov se študij na daljavo nikoli ni izvajal v obliki posnetih predavanj z zvočnim zapisom ali pa je bila ta izvedba zelo redka (23 %). Podobno velja tudi za posneta predavanja z video zapisom.

Četrto vprašanje se je nanašalo na tiste anketirance, ki so imeli izvedbo študija na daljavo v obliki predavanj v živo. Zanimalo me je, katera orodja so pri tej izvedbi uporabljali (možnih je bilo več odgovorov). Kar 88 % anketirancev je za predavanja v živo uporabljalo orodje Zoom, 60 % jih je uporabljalo lastno spletno učilnico, Teams pa je uporabljalo 30 % anketirancev. Fakultete so v precej manjši meri uporabljale Skype, Hangouts in drugo.

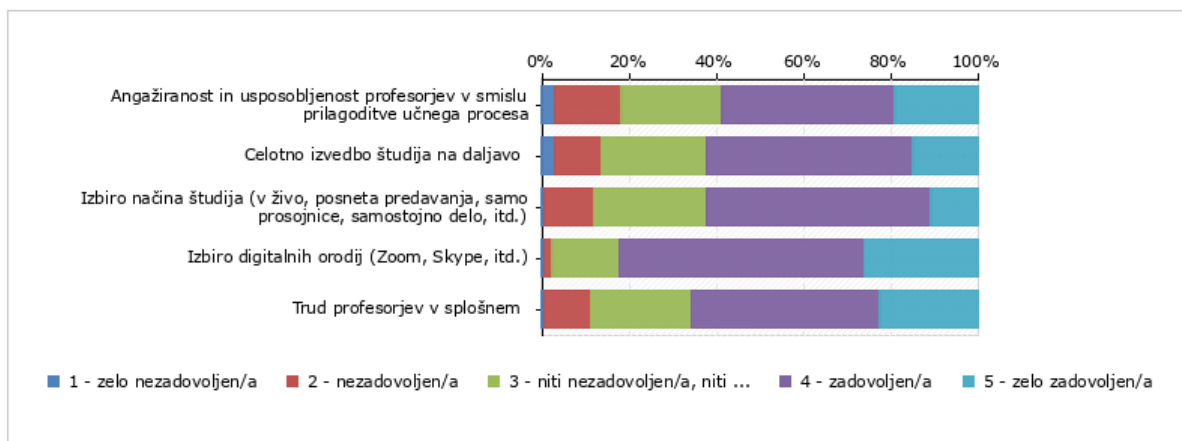
Tabela 2: Kakšen način študija na daljavo bi si želeli?

Vir: lastno delo.

Pri petem vprašanju me je zanimalo, kakšen način študija na daljavo bi si anketiranci želeli (možni odgovori so bili isti kot pri tretjem vprašanju). Približno 50 % študentov bi si vedno ali pogosto želelo izvedbo predavanj v živo – tako enosmerno komunikacijo kot tudi dvosmerno v smislu sodelovanja na predavanjih. Sledijo posneta predavanja in delo v skupinah med študenti, ki si ga želijo občasno. Več kot 60 % študentov si nikoli ali le redko želi samostojnega dela, več kot 60 % pa si sploh nikoli ne želi izvedbe študija na daljavo samo s prosojnicami.

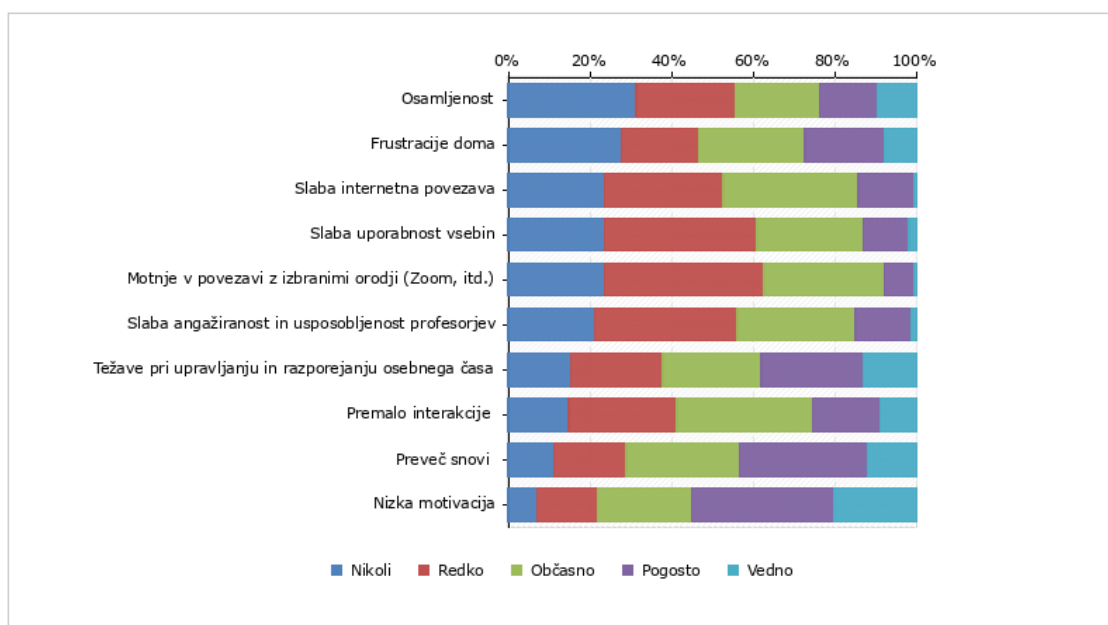
Tabela 3: Kako ste bili zadovoljni s spodaj naštetimi dejavniki v povezavi s študijem na daljavo?

Vir: lastno delo.

Šesto vprašanje je spraševalo o zadovoljstvu študentov pri naštetih dejavnikih, ki so se nanašali na izvedbo študija na daljavo. Študenti so bili najzadovoljnejši z izbiro digitalnih orodij (82 % jih je bilo zelo zadovoljnih ali zadovoljnih), sledi trud profesorjev v splošnem in izbira načina študija na daljavo, celotna izvedba študija in angažiranost ter usposobljenost profesorjev v smislu prilagoditve učnega procesa. V splošnem so bili pri vseh postavkah v več kot 50 % zadovoljni ali pa zelo zadovoljni.

Tabela 4: S katerimi težavami ste se pri študiju na daljavo srečevali?

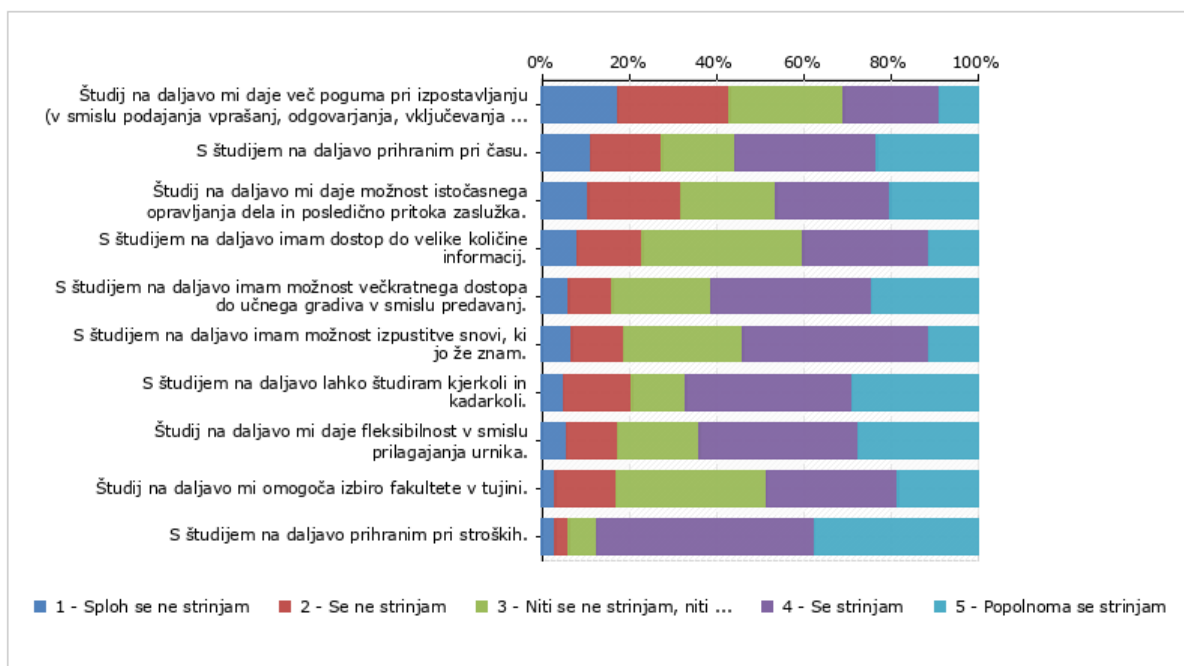
Vir: lastno delo.

Pri sedmem vprašanju sem želela ugotoviti, s katerimi težavami so se študenti pri študiju na daljavo najpogosteje srečevali. 55 % študentov je imelo vedno ali pa pogosto težave z nizko motivacijo, 43 % pa s preveliko količino snovi. Veliko jih je imelo vedno ali pogosto tudi težave pri upravljanju in razporejanju osebnega časa in težave z domačimi frustracijami. Najmanj težav so povzročale motnje v povezavi z izbranimi orodij, uporabnost vsebin, angažiranost in usposobljenost profesorjev, internetna povezava ter osamljenost.

Osmo vprašanje se je nanašalo na količino časa, ki so ga anketiranci porabili za študij na daljavo v primerjavi s tradicionalnim študijem. Največ študentov (34 %) je za študij na daljavo porabilo več časa, kar 18 % jih je porabilo veliko več časa. 22 % jih je porabilo enako, 16 % manj in 9 % veliko manj časa.

Deveto vprašanje se je nanašalo na oceno produktivnosti študija na daljavo v primerjavi s tradicionalnim študijem. Kar 46 % študentov meni, da je študij na daljavo manj učinkovit v primerjavi s tradicionalnim študijem, 19 % jih meni, da je enako učinkovit, 17 % pa, da je bolj učinkovit. 14 % jih meni, da je veliko manj učinkovit, in samo 5 % jih meni, da je veliko bolj učinkovit.

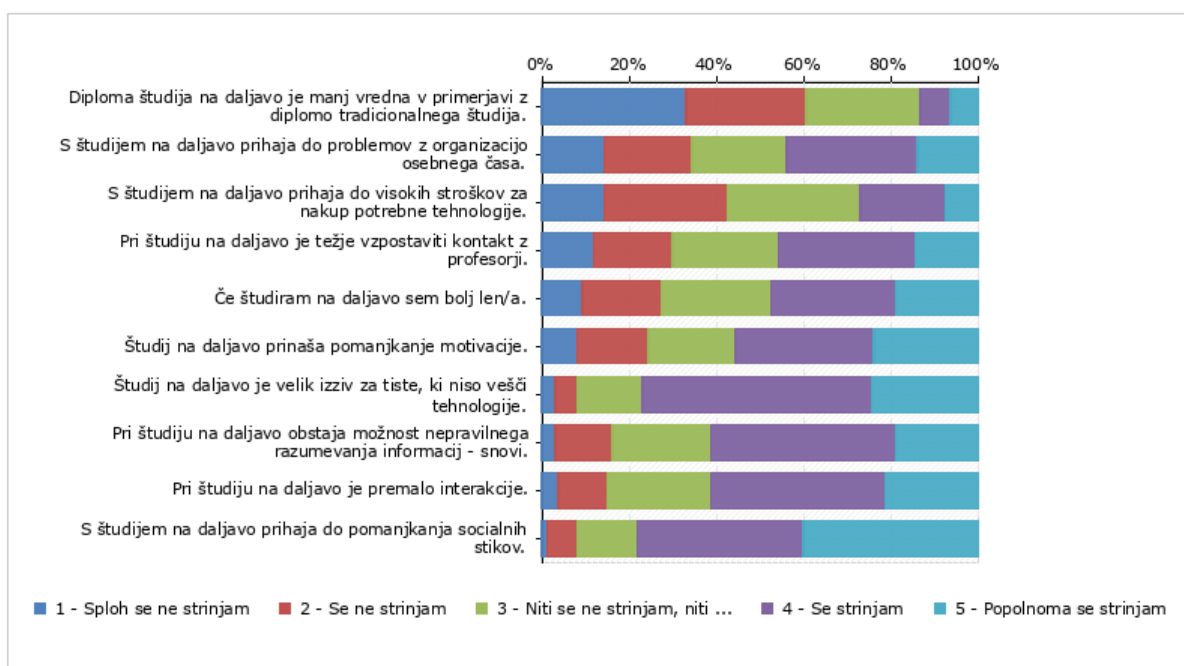
Tabela 5: Kako se strinjate s spodaj naštetimi prednostmi v povezavi s študijem na daljavo?

Vir: lastno delo.

Pri desetem vprašanju sem želela ugotoviti, katere so prednosti študija na daljavo, s katerimi se študenti najbolj strinjajo. Kot največjo prednost študija na daljavo so v večini izpostavili prihranke pri stroških, kot najmanjšo pa, da študij na daljavo daje več poguma pri izpostavljanju. V celoti so se pri večini trditev strinjali s prednostmi, torej lahko sklepamo, da večina anketirancev v študiju na daljavo vidi veliko prednosti.

Tabela 6: Kako se strinjate s spodaj naštetimi slabostmi v povezavi s študijem na daljavo?

Vir: lastno delo.

Pri enajstem vprašanju sem želela ugotoviti, katere so slabosti študija na daljavo, s katerimi se študenti najbolj strinjajo. Kot največjo slabost študija na daljavo so v večini izpostavili pomanjkanje socialnih stikov. Opozorili so tudi na velik izziv za tiste, ki niso večji tehnologije. Več kot 50 % se jih ne strinja, da je diploma študija na daljavo manj vredna v primerjavi z diplomom tradicionalnega študija.

Dvanajsto vprašanje se je nanašalo na upravljanje in organizacijo osebnega časa, in sicer me je zanimalo, kako so si študenti pri tem v času karantene in študija na daljavo pomagali. Največ si jih je pomagalo s športno aktivnostjo (65 %), z rutino (64 %) in pa z zadostno količino spanca (62 %). Sledi beleženje kratkoročnih ciljev (48 %), nekoliko manj (29 %) si je beležilo dolgoročne cilje. 32 % študentov se je v prostem času odmaknilo od elektronskih naprav, najmanj (16 %) pa si je pomagalo z meditacijo.

Pri trinajstem vprašanju me je zanimalo, ali je oziroma bo po mnenju študentov izbrana oblika študija vplivala na njihov učni uspeh. V večini (39 %) jih je odgovorilo, da študij na daljavo ni oziroma ne bo vplival na njihov učni uspeh, 25 % jih je odgovorilo, da je oziroma bo vplival pozitivno, odstotek manj pa jih je odgovorilo, da je oziroma bo vplival negativno.

Štirinajsto vprašanje se nanaša na to, ali bi se anketiranci študija na daljavo udeležili tudi v prihodnje. Večina (38 %) študentov bi se študija na daljavo udeleževalo, vendar ne v celoti (le občasno). Nekoliko manj (33 %) bi se študija na daljavo v prihodnje udeleževalo le v izrednih razmerah (kot so bile sedaj). Kar 20 % študentov bi se študija na daljavo v prihodnje udeleževalo v celoti in samo 9 % se ga ne bi nikoli več.

Petnajsto vprašanje je bilo edino vprašanje odprtega tipa in se je nanašalo zgolj na tiste, ki so v prejšnjem vprašanju odgovorili, da se študija na daljavo ne bi udeležili nikoli več. Zanimalo me je, kateri so njihovi razlogi za tako izbiro. Najpogostejši razlogi so bili pomanjkanje interakcije, pomanjkanje socialnih stikov in nižja motivacija.

3.4 Diskusija

S predhodnim znanjem, ki sem ga o študiju na daljavo pridobila s pomočjo preučitve teorije, in z analizo rezultatov, ki sem jih pridobila na podlagi narejene ankete, podajam naslednje ugotovitve glede na vprašanja, ki sem si jih postavila med samim nastajanjem zaključne strokovne naloge.

Pri prvem vprašanju me je zanimalo, kje so študenti v času opravljanja študija na daljavo bivali. Sklepala sem, da so imeli tisti, ki so v času karantene in opravljanja študija na daljavo bivali v urbanem okolju, več težav, predvsem pri počutju, ki naj bi posledično vplivalo tudi na sam študij. Iz raziskave pa sem ugotovila ravno obratno. 68 % študentov, ki so v času študija na daljavo bivali v urbanem okolju, je bilo s celotno izvedbo študija zadovoljnih, kar je 10 % več

kot pri študentih, ki so bivali v ruralnem okolju. 24 % študentov je imelo vedno ali pogosto probleme z osamljenostjo v urbanem okolju, isti odstotek jih je imelo težave tudi v ruralnem okolju. V ruralnem okolju je imelo celo več študentov probleme z nizko motivacijo kot pa v urbanem okolju. Prav tako so bili problemi z domačimi frustracijami večji v ruralnem okolju. 56 % študentov, ki so bivali v urbanem okolju, ocenjuje, da je bil študij na daljavo manj učinkovit v primerjavi s tradicionalnim, kar predstavlja manjši odstotek kot pri študentih iz ruralnega okolja. S temi podatki lahko trdim, da je bilo moje predvidevanje napačno in da so se študenti iz urbanega okolja v povprečju počutili bolje in bili zadovoljnejši s študijem na daljavo kot študenti iz ruralnega okolja.

Pri drugem vprašanju me je zanimalo, koliko je bilo takih študentov, ki so se zaradi nastale situacije morali izseliti iz študentskega doma ali pa zasebne namestitve in se začasno preseliti domov. Tudi tukaj sem sklepala, da so imeli tisti, ki so se morali izseliti, več težav. Od 169 odgovorov je bilo večina (106) takih, ki so se morali izseliti, 10 se jih je moralo izseliti le za kratek čas in 51 jih je ostalo v kraju opravljanja študija. S celotno izvedbo študija so bili vsi povprečno zadovoljni, po drugi strani pa so imeli tisti, ki so se morali preseliti, veliko več težav z osamljenostjo, domačimi frustracijami in nižjo motivacijo.

Čeprav težave z osamljenostjo niso nikjer izstopale, pa je bilo vseeno kar 16 študentov takih, ki so se z njo soočali vedno. To je 9 % vseh, kar vsekakor ni zanemarljiv podatek. Osamljenost je velik problem, saj lahko vodi v večje psihične težave.

Pri tretjem vprašanju me je zanimalo, kakšen način študija se je na fakultetah izvajal. Če primerjamo odgovore tega vprašanja z odgovori na vprašanje, katerega načina študija bi si študenti želeli, lahko ugotovimo, da so fakultete posneta predavanja uporabljale v zelo majhnem obsegu, čeprav si študenti želijo take izvedbe.

Iz lastnih izkušenj in pogovorov z ostalimi študenti sem sklepala, da je bilo najbolj uporabljano orodje za predavanja v živo Zoom. Z analizo četrtega vprašanja lahko svojo domnevo potrdim, saj je kar 88 % vseh anketirancev uporabljalo omenjeno orodje. Orodje se je izkazalo kot zelo učinkovito, saj je imelo zelo malo študentov motnje pri uporabi, kar lahko razberemo iz sedmega vprašanja.

Zanimivo je tudi dejstvo, da se več kot 40 % študentov ni strinjalo, da študij na daljavo prinaša priložnost za tiste, ki se sicer v javnosti ne želijo izpostavljati. Raziskave v svetovnem merilu so namreč to izpostavile kot eno izmed pglavitnih prednosti te oblike študija. (Yadav & Ghumre, 2020) Iz izkušenj lahko rečem, da se študenti vedno manj želijo izpostavljati pri predavanjih, in menim, da je študij na daljavo idealna priložnost za večino, da izrazijo svoje mnenje in pokažejo svoje znanje (ki ga sicer ne bi).

Večina študentov (34 %) je za izbran študij porabilo več časa kot običajno, kar 46 % pa se ta oblika študija zdi tudi manj učinkovita v primerjavi z običajno. Presenetili so odgovori na vprašanja, ali bi se izbranega načina študija udeležili tudi v prihodnje, saj je kar 38 % takih, ki bi se ga udeleževalo občasno, in 20 % takih, ki bi se ga udeleževalo v celotnem obsegu. Čeprav

so torej za študij na daljavo porabili več časa in se veliki večini tovrstna oblika študija zdi manj učinkovita, je še vedno skoraj 60 % takih študentov, ki bi se te oblike posluževalo v celoti ali občasno tudi v prihodnje.

Raziskave so pokazale, da je ena izmed glavnih slabosti študija na daljavo pomanjkanje socialnih stikov. (Sadeghi, 2019) Tudi slovenski študenti imajo enako mnenje. Tisti, ki se študija na daljavo ne bi nikoli več udeležili, kot glavni razlog navajajo prav pomanjkanje socialnih stikov, ob tem in pa pomanjkanje interakcije, ki se s tem povezuje.

SKLEP

S celotno izvedbo študija na daljavo so bili študenti v Sloveniji v povprečju zadovoljni, kar pomeni, da so se fakultete na tej ravni zelo dobro izkazale. Fakultete imajo že v osnovi poučevanja v svoje sisteme veliko vpete tehnologije, kar se je izkazalo za zelo veliko prednost, saj so se hitro in brez težav prilagodili tako profesorji kot tudi študenti. Čeprav smo mladi dandanes močno povezani z tehnologijo, se je izkazalo, da kljub vsem napravam potrebujemo socialne stike v živo. Študenti kot največje slabosti izbranega načina študija vidijo prav pomanjkanje socialnih stikov, premalo interakcije in manj motivacije. Svetovne raziskave so pokazale, da se je študij na daljavo v veliko primerih izkazal za učinkovitejšega, medtem ko slovenski študenti menijo, da je izbran način študija manj učinkovit. Potrebno se je zavedati, da je bil študij na daljavo v tem primeru edina izbira in analize tega težko primerjamo z analizami tistih, ki so se za izbrano obliko študija odločili sami. Menim, da smo v tem času vsi ugotovili (tako študenti kot tudi izobraževalne institucije), da študij na daljavo prinaša veliko prednosti, ki bi jih bilo v prihodnosti potrebno izkoristiti. Iz raziskave je razvidno, da je kar 20 % takih študentov, ki bi se te oblike študija udeleževalo v celoti, torej lahko sklepamo, da ima Slovenija dovolj študentov, ki se pozitivno opredeljujejo do te oblike.

Menim, da bi morale izobraževalne institucije najti primerno kombinacijo med tradicionalnim študijem in študijem na daljavo. S pomočjo študija na daljavo bi lahko popravili slabosti tradicionalnega študija ali pa te v neki meri celo odpravili. Fakultete bi na tak način lahko veliko prihranile pri stroških, študenti pa bi imeli večje možnosti in izbiro. S pomočjo posnetih predavanj bi rešili problem izostanka študentov npr. zaradi bolezni, poleg tega bi lahko predavanje še enkrat predelali tisti študenti, ki snovi niso razumeli. Po mojem mnenju bi na tak način prihajalo tudi do manj konfliktov. Predavanja, ki zajemajo veliko število študentov, bi se lahko v celoti izvajala online, kar bi rešilo prostorsko stisko predavalnic. Fakultete bi na tak način imele možnost gostiti tuje goste, kar bi prinašalo dodano vrednost za študente. Ne glede na to, kakšen bo izgledal študij v prihodnosti, pa lahko rečem, da smo vsi pripravljeni, če do podobne situacije pride še kdaj, zato nam izvedba študija na daljavo ne bo več predstavljala težav.

LITERATURA IN VIRI

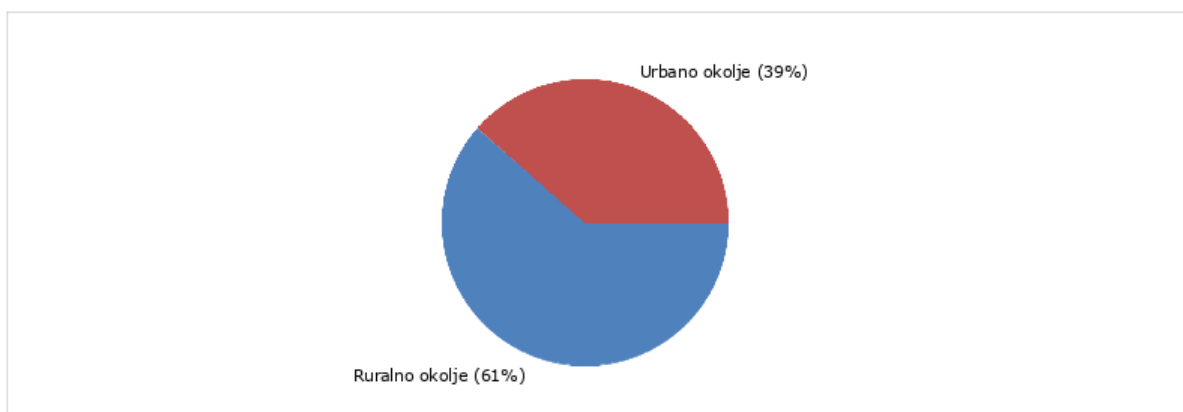
1. Arko, A. (2002). *Razvoj in značilnosti dela na daljavo* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
2. Baloh, D. J. (2019). 20 let online izobraževanja na DOBI. *Andragoška spoznanja*, 25(3), 161–165.
3. Bregar, L. (2008). Uresničevanje potencialov e-izobraževanja v izobraževanju odraslih. *Andragoška spoznanja*, 14(3/4), 8–20.
4. Bregar, L., Zagmajster, M. & Radovan, M. (2020). *E-izobraževanje za digitalno družbo*. Pridobljeno 27. maja 2020 iz <https://www.acs.si/digitalna-bralnica/e-izobrazevanje-za-digitalno-druzbo/>.
5. Buffer. (2019). *State Of Remote Work*. Pridobljeno 7. maja 2020 iz <https://buffer.com/state-of-remote-work-2019#>.
6. Dominguez, A. (2017, 5. september). Advantages and disadvantages of teleworking. *Ehorus*. Pridobljeno 5. maja 2020 iz <https://ehorus.com/teleworking/>.
7. Garrent, R. Kelly & Danziger J. N. (2007). Which Telework? Defining and Testing Taxonomy of Technology-Mediated Work at a Distance. *Social Science Computer Review*. Irvine: Sage Publications.
8. GitLab. (2020, marec). *The Remote Work Report by GitLab: The Future of Work is Remote*. Pridobljeno 3. maj 2020 iz <https://page.gitlab.com/rs/194-VVC-221/images/the-remote-work-report-by-gitlab.pdf>.
9. Golob, S. (2009). *Izzivi uveljavljanja dela na daljavo* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
10. Holmberg, B. (1995). *Theory and practice of distance education* (2 izd.). London and New York: Routledge.
11. Jackson, P. J. & van der Wielen, J. M. (1998). *Teleworking: International perspectives* (1 izd.). London: Routledge.
12. Johnson, W. (2019, 31. oktober). Leading Remotely. *Mitsloan*. Pridobljeno 7. maja 2020 iz <https://sloanreview.mit.edu/article/leading-remotely/>.
13. Kren, N. (2020). *Delo na daljavo – prednosti in slabosti v času epidemije koronavirusa*. Pridobljeno 7. maja 2020 iz <https://www.optius.com/iskalci/karierna-svetovalnica/delo-na-daljavo-prednosti-in-slabosti-v-casu-epidemije-koronavirusa/>.
14. Meakin, L. (2020, 23. marec). *Working From Home Means Working Longer Hours for Many*. Pridobljeno 4. maja 2020 iz <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-03-23/working-from-home-means-working-longer-hours-for-many-chart>.
15. Moore, M. & Kearsley, G. (2005). *Distance Education: A Systems View of Online Learning* (3 izd.). Wadsworth: Cengage Learning.
16. Narayanan, L., Menon, S., Plaisent, M. & Bernard, P. (2017, november). Telecommuting: The Work Anywhere, Anyplace, Anytime Organization in the 21st Century. *Journal of Marketing and Management*, 8(2), 47–54.
17. Pečnik, T. (2005). *E-izobraževanje kot alternativna oblika izobraževanja zaposlenih* (diplomsko delo). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

18. Potokar, F. & Jereb, E. (2004). Izobraževanje na daljavo. *Vzgoja in izobraževanje v informacijski družbi*. Pridobljeno 16. maja 2020 iz https://www.researchgate.net/profile/Eva_Jereb/publication/228843246_Izobrazevanje_na_daljavo/links/004635174fccef2cc5000000.pdf.
19. Pucelj, K. (2006). *Študij na daljavo kot dinamična izobraževalna praksa* (diplomsko delo). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
20. Sadeghi, M. (2019, 20. marec). A Shift from Classroom to Distance Learning: Advantages and Limitations. *International Journal of Research in English Education*. Pridobljeno 2. julija 2020 iz https://iranjournals.nlai.ir/1272/pdf_335938_354bafa2bde97ce053857b0e53869882.html.
21. Schlosser, C. & Anderson, M. (1994). *Distance Education: Review of the Literature*. Washington: Association for Educational Communications and Technology.
22. Simonson, M. & Seepersaud, D. J. (2018). *Distance Education: Definition and Glossary of Terms* (4 izd.). Charlotte: Information Age Publishing.
23. Srivastava, P. (2018, december). Advantages & Disadvantages of E-Education & E-Learning. *Journal of Retail Marketing & Distribution Management* 2(3), 22–27. Pridobljeno 2. junija 2020 iz <http://management.nrjp.co.in/index.php/JRMDM/article/view/385/552>.
24. We work remotely. (2020). *Part 1: Remote Work 101*. Pridobljeno 6. maja 2020 iz <https://weworkremotely.com/remote-work-hiring-guide/remote-work-101>.
25. Yadav, M. & Ghumre, S. (2020, marec). *E-Learning and M-Learning: The Advantages and Disadvantages*. Pridobljeno 2. junija 2020 iz <https://archives.tpnsondia.org/index.php/sipn/article/view/7801/7494>.

PRILOGE

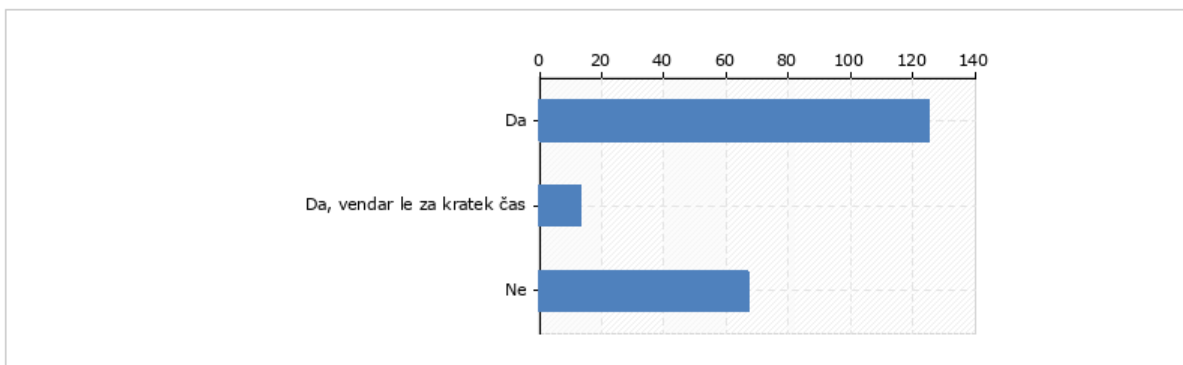
Priloga 1: Analiza ankete – grafični prikaz

Vprašanje 1: Kje si bival/a v času opravljanja študija na daljavo?

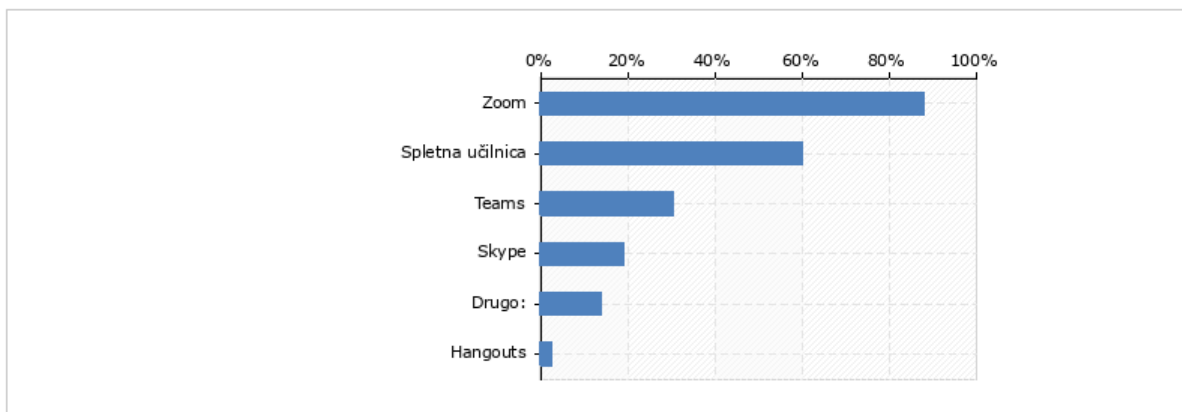
Vir: lastno delo.

Vprašanje 2: Ali si se moral/a zaradi nastale situacije v zvezi z korona virusom v času karantene začasno izseliti iz študentskega doma/zasebne namestitve v kraju opravljanja študija?

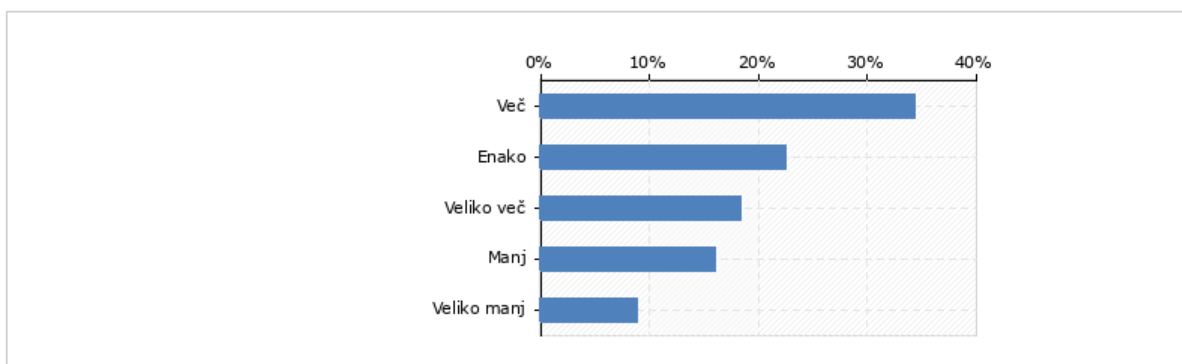
Vir: lastno delo.

Vprašanje 4: Katera orodja ste pri predavanjih v živo uporabljali? (Možnih je več odgovorov)

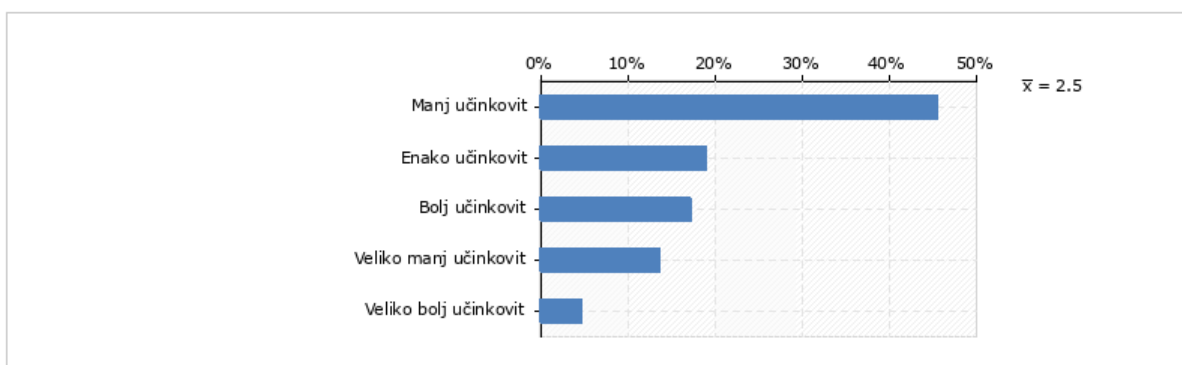
Vir: lastno delo.

Vprašanje 8: Koliko časa si porabil/a za študij na daljavo v primerjavi z tradicionalnim študijem?

Vir: lastno delo.

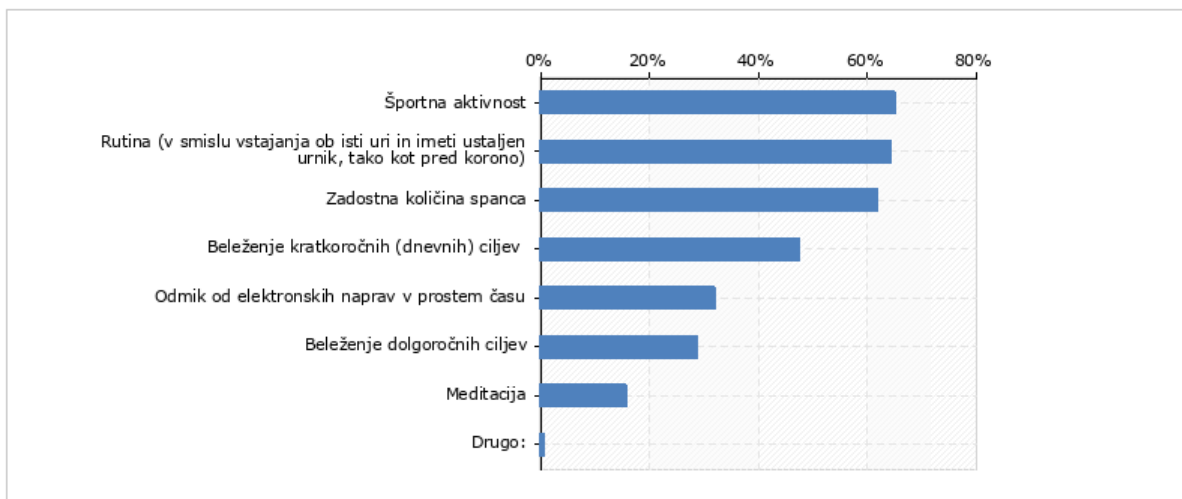
Vprašanje 9: Kako ocenjuješ produktivnost študija na daljavo v primerjavi z tradicionalnim študijem?

Vir: lastno delo.

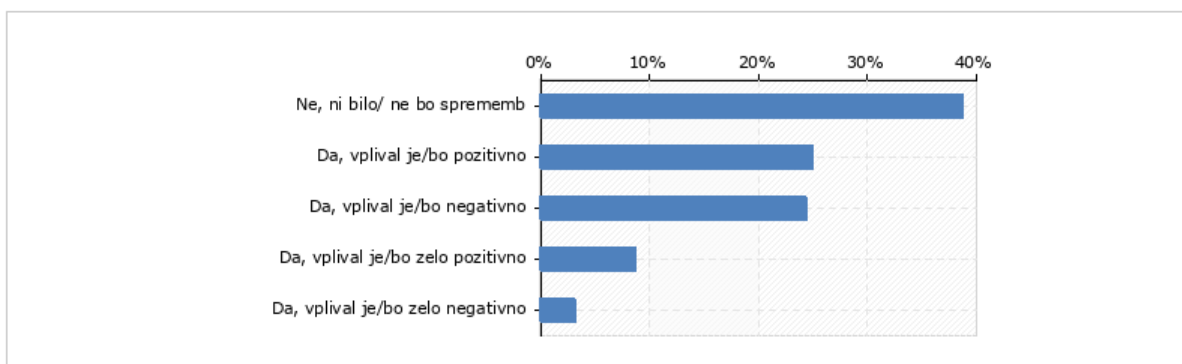

Vprašanje 12: Kako ste si v času študija na daljavo pomagali z upravljanjem in organizacijo osebnega časa? (Možnih je več odgovorov)

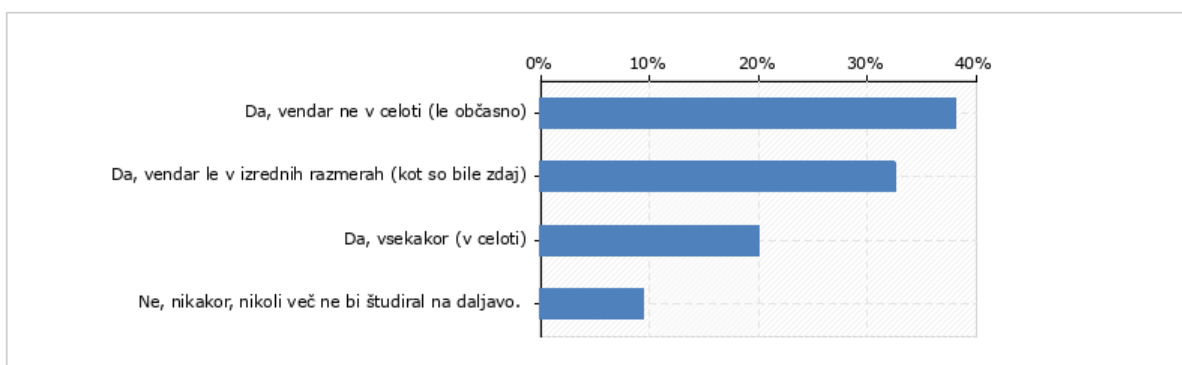
Vir: lastno delo.

Vprašanje 13: Ali je študij na daljavo vplival na vaš učni uspeh oziroma ali mislite, da bo vplival (če še niste zaključili izpitov)?

Vir: lastno delo.

Vprašanje 14: Ali bi se v prihodnje udeležili študija na daljavo?

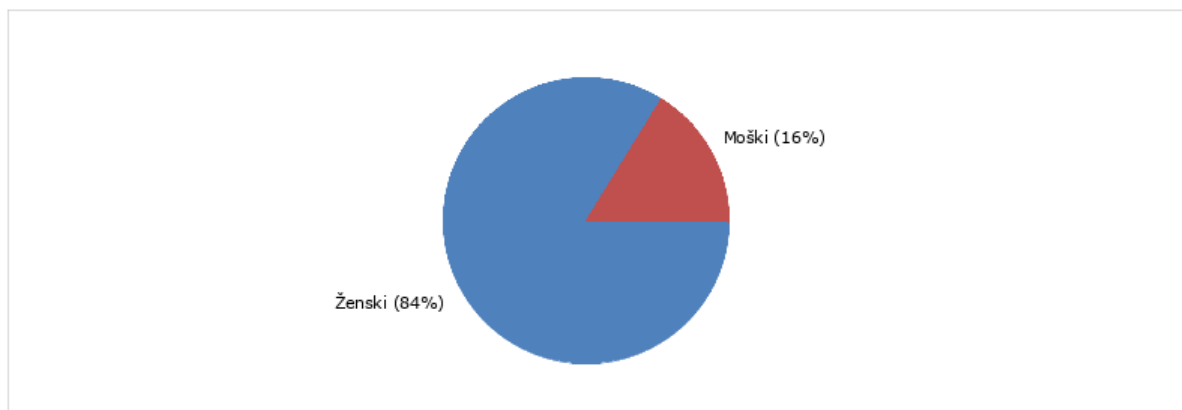
Vir: lastno delo.

Vprašanje 15: Zakaj se študija na daljavo ne bi udeležil/a nikoli več?

kvaliteta predavanj je močno upadla
ker zame predstavlja več slabosti kakor prednosti.
slabša koncentracija, manj produktivnosti, nezbranost,...
enostavno ni učinkovit in zelo slabo se predava. čez cele dneve nas založijo z literaturo in sploh nimamo prostega časa če želimo vse obveznosti oddati v roku
pomanjkanje interakcije s sošolci v kontekstu skupinskega dela, manj aktivne vključitve v debate, težje slediti snovi
zaradi premalo interakcije in slabsega razumevanja snovi
pomanjkanje socialnih stikov
predvsem pomanjkanje stikov, tudi motivacije
zaradi pomanjkanja interakcije s profesorji, motivacije in volje.
bilo je neučinkovito in od semestra sem odnesel veliko manj kot v nasprotnem primeru

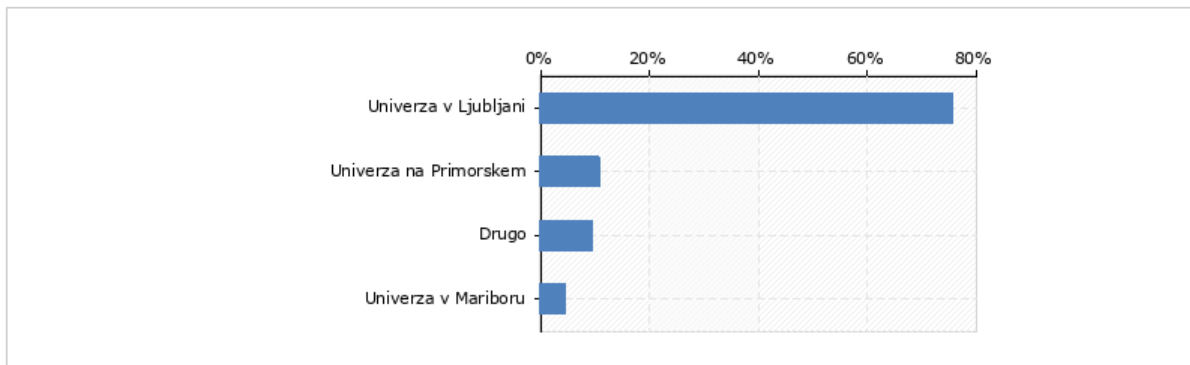
Vir: lastno delo.

Vprašanje 16: Spol

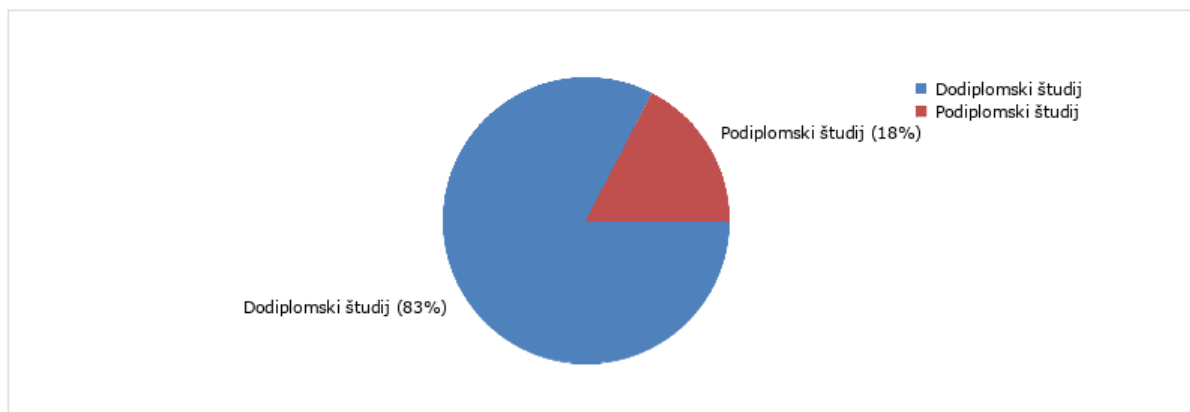
Vir: lastno delo.

Vprašanje 17: Katero univerzo obiskuješ?

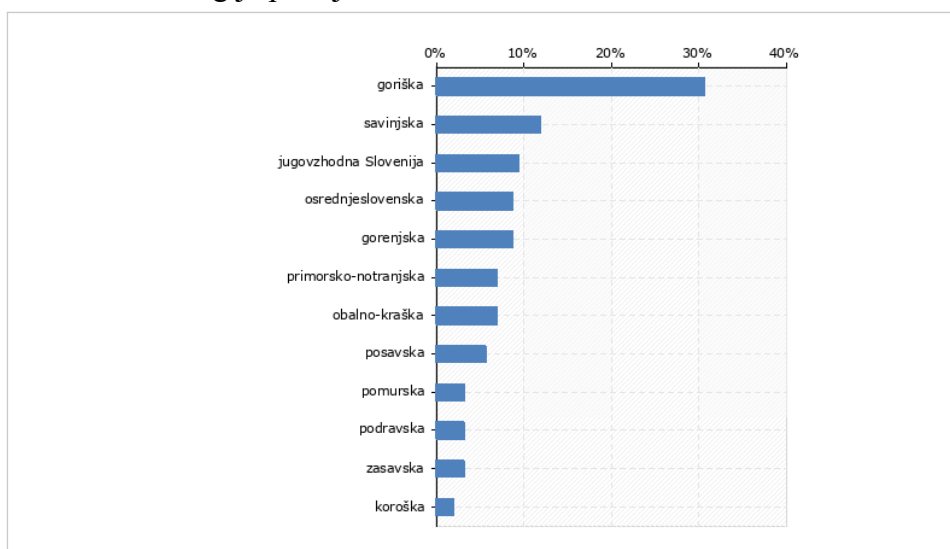
Vir: lastno delo.

Vprašanje 18: Reven študija

Vir: lastno delo.

Vprašanje 19: Iz katere regije prihajaš?

Vir: lastno delo.

Priloga 2: Odvisnost od bivanja v primerjavi z nekaterimi ostalimi dejavniki

	Utrano oboje	Ravno oboje	Skupaj		
Celotno izvedbo študija ...	1 - zelo nezadovoljena	2	3	5	
	2 - nezadovoljena	3	15	18	
	3 - nihi nezadovoljena...	15	25	41	
	4 - zadovoljena	37	43	80	
	5 - zelo zadovoljena	6	19	25	
	Skupaj	63	106	169	
	Ničilj	21	19	40	
	Redko	21	28	49	
	Docesno	17	39	56	
	Pogosto	4	19	23	
Slaba internetna povezava	Vedro	0	1	1	
	Skupaj	63	106	169	
	Ničilj	18	35	53	
	Redko	18	23	41	
	Docesno	12	23	35	
	Pogosto	9	15	24	
	Vedro	6	10	16	
	Skupaj	63	106	169	
	Ničilj	8	4	12	
	Redko	12	13	25	
Osamljenost	Docesno	15	24	39	
	Pogosto	20	39	59	
	Vedro	8	25	34	
	Skupaj	63	106	169	
	Ničilj	17	30	47	
	Redko	14	18	32	
	Docesno	19	25	44	
	Pogosto	10	23	33	
	Vedro	3	10	13	
	Skupaj	63	106	169	
Niža motivacija	Veliko manj uči/konit	5	18	23	
	Manj uči/konit	30	47	77	
	Enako uči/konit	12	20	32	
	Boj uči/konit	13	16	29	
	Veliko boj uči/konit	3	5	8	
	Frustracije doma				
Kako ocenjuješ ...					

Priloga 3: Odvisnost od preselitve v primerjavi z nekaterimi ostalimi dejavniki

	Da	Da, vendar le za kratek ...	Ne	Skupaj	
Celotno izvedbo študija ...	1 - zelo nezadovoljen/a	3	0	2	5
	2 - nezadovoljen/a	12	1	5	18
	3 - niti nezadovoljen/a, ...	26	3	12	41
	4 - zadovoljen/a	50	4	26	80
	5 - zelo zadovoljen/a	17	2	6	25
	108	10	51	169	
Slaba internetna povezava	Nikoli	18	4	18	40
	Redko	31	2	16	49
	Občasno	39	3	14	56
	Pogosto	19	1	3	23
	Vedno	1	0	0	1
	108	10	51	169	
Osamljenost	Nikoli	29	3	21	53
	Redko	22	4	15	41
	Občasno	27	1	7	35
	Pogosto	17	2	5	24
	Vedno	13	0	3	16
	108	10	51	169	
Nizka motivacija	Nikoli	4	0	8	12
	Redko	14	1	10	25
	Občasno	24	2	13	39
	Pogosto	41	6	12	59
	Vedno	25	1	8	34
	108	10	51	169	
Frustracije doma	Nikoli	27	4	16	47
	Redko	22	2	8	32
	Občasno	28	2	14	44
	Pogosto	21	2	10	33
	Vedno	10	0	3	13
	108	10	51	169	
Kako ocenjuješ ...	Veliko manj učinkovit	14	1	8	23
	Manj učinkovit	54	3	20	77
	Enako učinkovit	18	2	12	32
	Boj učinkovit	17	3	9	29

Priloga 4: Rezultati ankete Študij na daljavo

Q1	Kje si bival/a v času opravljanja študija na daljavo?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Urbano okolje)	79	39%	39%	39%
	2 (Ruralno okolje)	126	61%	61%	100%
Veljavni	Skupaj	205	100%	100%	

Vir: lastno delo.

Q2	Ali si se moral/a zaradi nastale situacije v zvezi z korona virusom v času karantene začasno izseliti iz študentskega doma/zasebne namestitve v kraju opravljanja študija?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da)	125	61%	61%	61%
	2 (Da, vendar le za kratek čas)	13	6%	6%	67%
	3 (Ne)	67	33%	33%	100%
Veljavni	Skupaj	205	100%	100%	

Vir: lastno delo.

Q3	Na kakšen način se je študij na daljavo izvajal?										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Vedno	Skupaj				
Q3a	Predavanja v živo (enosmerna komunikacija - profesor študentom)	20 (11%)	18 (10%)	36 (21%)	72 (41%)	29 (17%)	175 (100%)	175	205	3.4	1.2
Q3b	Predavanja v živo (dvosmerna komunikacija v smislu sprožanja debat)	20 (11%)	41 (23%)	63 (36%)	43 (25%)	8 (5%)	175 (100%)	175	205	2.9	1.1
Q3c	Posneta predavanja - prosojnice z zvočnim zapisom	72 (41%)	28 (16%)	39 (22%)	30 (17%)	6 (3%)	175 (100%)	175	205	2.3	1.3
Q3d	Posneta predavanja - prosojnice z video zapisom	86 (49%)	40 (23%)	28 (16%)	15 (9%)	6 (3%)	175 (100%)	175	205	1.9	1.1
Q3e	Samo prosojnice	71 (41%)	32 (18%)	39 (22%)	28 (16%)	5 (3%)	175 (100%)	175	205	2.2	1.2
Q3f	Delo v skupinah med študenti	48 (27%)	37 (21%)	48 (27%)	39 (22%)	3 (2%)	175 (100%)	175	205	2.5	1.2
Q3g	Samostojno delo s pomočjo uporabe učbenika in podobnega gradiva	27 (15%)	35 (20%)	43 (25%)	57 (33%)	13 (7%)	175 (100%)	175	205	3.0	1.2
Q3h	Preverjanje znanja (kolokvij/izpit/predstavitve)	16 (9%)	38 (22%)	50 (29%)	51 (29%)	20 (11%)	175 (100%)	175	205	3.1	1.2

Vir: lastno delo.

Q4	Katera orodja ste pri predavanjih v živo uporabljali?							
	Podvprašanja	Enote					Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%
Q4a	Spletna učilnica	95	158	60%	205	46%	95	28%
Q4b	Zoom	139	158	88%	205	68%	139	41%
Q4c	Teams	48	158	30%	205	23%	48	14%
Q4d	Skype	30	158	19%	205	15%	30	9%
Q4e	Hangouts	4	158	3%	205	2%	4	1%
Q4f	Drugo:	22	158	14%	205	11%	22	7%
	SKUPAJ		158		205		338	100%

Vir: lastno delo.

Q4f_text	Q4 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	bbb	2	1%	9%	9%
	blackboard	1	0%	5%	14%
	webex meet	1	0%	5%	18%
	gotomeeting, youtube stream	1	0%	5%	23%
	bigbluebutton	1	0%	5%	27%
	discord	1	0%	5%	32%
	jitsi	2	1%	9%	41%
	webex	5	2%	23%	64%
	google meets	1	0%	5%	68%
	big blue button	1	0%	5%	73%
	gotomeeting	1	0%	5%	77%
	meet google	1	0%	5%	82%
	blackboard collaborate	1	0%	5%	86%
	jitsi, webex	1	0%	5%	91%
	blue button	1	0%	5%	95%
	mentimeter	1	0%	5%	100%
Veljavni	Skupaj	22	11%	100%	

Vir: lastno delo.

Q5 Kakšen način študija na daljavo bi si želel/a?											
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Vedno	Skupaj				
Q5a	Predavanja v živo (enosmerna komunikacija - profesor študentom)	29 (17%)	23 (13%)	35 (20%)	50 (29%)	38 (22%)	175 (100%)	175	205	3.3	1.4
Q5b	Predavanja v živo (dvosmerna komunikacija v smislu sprožanja debat)	15 (9%)	24 (14%)	48 (27%)	56 (32%)	32 (18%)	175 (100%)	175	205	3.4	1.2
Q5c	Posneta predavanja - prosojnice z zvočnim/video zapisom	42 (24%)	22 (13%)	42 (24%)	45 (26%)	24 (14%)	175 (100%)	175	205	2.9	1.4
Q5d	Samo prosojnice	106 (61%)	41 (23%)	15 (9%)	9 (5%)	4 (2%)	175 (100%)	175	205	1.7	1.0
Q5e	Delo v skupinah med študenti	43 (25%)	49 (28%)	53 (30%)	23 (13%)	7 (4%)	175 (100%)	175	205	2.4	1.1
Q5f	Samostojno delo s pomočjo uporabe učbenika in podobnega gradiva	53 (30%)	57 (33%)	38 (22%)	22 (13%)	5 (3%)	175 (100%)	175	205	2.3	1.1

Vir: lastno delo.

Q6 Kako si bil/a v času študija na daljavo zadovoljen/a z:											
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		1 - zelo nezadovoljen/a	2 - nezadovoljen/a	3 - niti nezadovoljen/a, niti zadovoljen/a	4 - zadovoljen/a	5 - zelo zadovoljen/a	Skupaj				
Q6a	Izbiri načina študija (v živo, posneta predavanja, samo prosojnice, samostojno delo, itd.)	1 (1%)	19 (11%)	44 (26%)	87 (51%)	18 (11%)	169 (100%)	169	205	3.6	0.8
Q6b	Izbiri digitalnih orodij (Zoom, Skype, itd.)	1 (1%)	3 (2%)	26 (15%)	95 (56%)	44 (26%)	169 (100%)	169	205	4.1	0.7
Q6c	Angažiranost in usposobljenost profesorjev v smislu prilagoditve učnega procesa	5 (3%)	26 (15%)	39 (23%)	67 (40%)	32 (19%)	169 (100%)	169	205	3.6	1.1
Q6d	Trud profesorjev v splošnem	1 (1%)	18 (11%)	39 (23%)	73 (43%)	38 (22%)	169 (100%)	169	205	3.8	0.9
Q6e	Celotno izvedbo študija na daljavo	5 (3%)	18 (11%)	41 (24%)	80 (47%)	25 (15%)	169 (100%)	169	205	3.6	1.0

Vir: lastno delo.

Q7 Kako pogosto si se v času študija na daljavo srečeval/a s spodaj naštetimi težavami?											
Podvprašanja		Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		Nikoli	Redko	Občasno	Pogosto	Vedno	Skupaj				
Q7a	Slaba internetna povezava	40 (24%)	49 (29%)	56 (33%)	23 (14%)	1 (1%)	169 (100%)	169	205	2.4	1.0
Q7b	Slaba angažiranost in usposobljenost profesorjev	36 (21%)	59 (35%)	49 (29%)	23 (14%)	2 (1%)	169 (100%)	169	205	2.4	1.0
Q7c	Slaba uporabnost vsebin	40 (24%)	63 (37%)	44 (26%)	19 (11%)	3 (2%)	169 (100%)	169	205	2.3	1.0
Q7d	Preveč snovi	19 (11%)	30 (18%)	47 (28%)	53 (31%)	20 (12%)	169 (100%)	169	205	3.1	1.2
Q7e	Premalo interakcije	25 (15%)	45 (27%)	56 (33%)	28 (17%)	15 (9%)	169 (100%)	169	205	2.8	1.2
Q7f	Osamljenost	53 (31%)	41 (24%)	35 (21%)	24 (14%)	16 (9%)	169 (100%)	169	205	2.5	1.3
Q7g	Nizka motivacija	12 (7%)	25 (15%)	39 (23%)	59 (35%)	34 (20%)	169 (100%)	169	205	3.5	1.2
Q7h	Težave pri upravljanju in razporejanju osebnega časa	26 (15%)	38 (22%)	41 (24%)	42 (25%)	22 (13%)	169 (100%)	169	205	3.0	1.3
Q7i	Frustracije doma	47 (28%)	32 (19%)	44 (26%)	33 (20%)	13 (8%)	169 (100%)	169	205	2.6	1.3
Q7j	Motnje v povezavi z izbranimi orodji (Zoom, itd.)	40 (24%)	66 (39%)	50 (30%)	12 (7%)	1 (1%)	169 (100%)	169	205	2.2	0.9

Vir: lastno delo.

Q8 Koliko časa si porabil/a za študij na daljavo v primerjavi z tradicionalnim študijem?					
Odgovori		Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
1 (Veliko manj)		15	7%	9%	9%
2 (Manj)		27	13%	16%	25%
3 (Enako)		38	19%	22%	47%
4 (Več)		58	28%	34%	82%
5 (Veliko več)		31	15%	18%	100%
Veljavni	Skupaj	169	82%	100%	

Vir: lastno delo.

Q9 Kako ocenjuješ produktivnost študija na daljavo v primerjavi z tradicionalnim študijem?					
Odgovori		Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
1 (Veliko manj učinkovit)		23	11%	14%	14%
2 (Manj učinkovit)		77	38%	46%	59%
3 (Enako učinkovit)		32	16%	19%	78%
4 (Bolj učinkovit)		29	14%	17%	95%
5 (Veliko bolj učinkovit)		8	4%	5%	100%
Veljavni	Skupaj	169	82%	100%	

Vir: lastno delo.

Q10 Na lestvici od 1-5 oceni kako se strinjaš s spodaj naštetimi trditvami v povezavi s prednostmi študija na daljavo.									
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot
		1 - Sploh se ne strinjam	2 - Se ne strinjam	3 - Niti se ne strinjam, niti se strinjam	4 - Se strinjam	5 - Popolnoma se strinjam	Skupaj		
Q10a	S študijem na daljavo lahko študiram kjerkoli in kadarkoli.	8 (5%)	25 (16%)	20 (13%)	61 (38%)	46 (29%)	160 (100%)	160	205
Q10b	Študij na daljavo mi omogoča izbiro fakultete v tujini.	5 (3%)	22 (14%)	55 (35%)	48 (30%)	29 (18%)	159 (100%)	159	205
Q10c	S študijem na daljavo prihranim pri času.	18 (11%)	26 (16%)	27 (17%)	52 (33%)	37 (23%)	160 (100%)	160	205
Q10d	S študijem na daljavo prihranim pri stroških.	5 (3%)	5 (3%)	10 (6%)	80 (50%)	60 (38%)	160 (100%)	160	205
Q10e	Študij na daljavo mi daje fleksibilnost v smislu prilagajanja urnika.	9 (6%)	19 (12%)	30 (19%)	58 (36%)	44 (28%)	160 (100%)	160	205
Q10f	S študijem na daljavo imam možnost večkratnega dostopa do učnega gradiva v smislu predavanj.	10 (6%)	16 (10%)	36 (23%)	59 (37%)	39 (24%)	160 (100%)	160	205
Q10g	S študijem na daljavo imam možnost izpustitve snovi, ki jo že znam.	11 (7%)	19 (12%)	44 (28%)	68 (43%)	18 (11%)	160 (100%)	160	205
Q10h	Študij na daljavo mi daje več poguma pri izpostavljanju (v smislu podajanja vprašanj, odgovarjanja, vključevanja v debate).	28 (18%)	41 (26%)	42 (26%)	35 (22%)	14 (9%)	160 (100%)	160	205
Q10i	Študij na daljavo mi daje možnost istočasnega opravljanja dela in posledično pritoka zaslužka.	17 (11%)	34 (21%)	35 (22%)	42 (26%)	32 (20%)	160 (100%)	160	205
Q10j	S študijem na daljavo imam dostop do velike količine informacij.	13 (8%)	24 (15%)	59 (37%)	46 (29%)	18 (11%)	160 (100%)	160	205

Vir: lastno delo.

Q11	Na lestvici od 1-5 oceni kako se strinjaš s spodaj naštetimi trditvami v povezavi s slabostmi študija na daljavo.										
	Podvprašanja	Odgovori						Veljavni	Št. enot	Povprečje	Std. Odklon
		1 - Sploh se ne strinjam	2 - Se ne strinjam	3 - Niti se ne strinjam, niti se strinjam	4 - Se strinjam	5 - Popolnoma se strinjam	Skupaj				
Q11a	Če študiram na daljavo sem bolj len/a.	15 (9%)	29 (18%)	40 (25%)	46 (29%)	30 (19%)	160 (100%)	160	205	3.3	1.2
Q11b	Študij na daljavo prinaša pomanjkanje motivacije.	13 (8%)	26 (16%)	32 (20%)	51 (32%)	38 (24%)	160 (100%)	160	205	3.5	1.2
Q11c	S študijem na daljavo prihaja do problemov z organizacijo osebnega časa.	23 (14%)	32 (20%)	35 (22%)	48 (30%)	22 (14%)	160 (100%)	160	205	3.1	1.3
Q11d	Študij na daljavo je velik izziv za tiste, ki niso večji tehnologije.	5 (3%)	8 (5%)	24 (15%)	84 (53%)	39 (24%)	160 (100%)	160	205	3.9	0.9
Q11e	S študijem na daljavo prihaja do visokih stroškov za nakup potrebne tehnologije.	23 (14%)	45 (28%)	49 (31%)	31 (19%)	12 (8%)	160 (100%)	160	205	2.8	1.1
Q11f	S študijem na daljavo prihaja do pomanjkanja socialnih stikov.	2 (1%)	11 (7%)	22 (14%)	61 (38%)	64 (40%)	160 (100%)	160	205	4.1	1.0
Q11g	Pri študiju na daljavo obstaja možnost nepravilnega razumevanja informacij - snovi.	5 (3%)	21 (13%)	36 (23%)	68 (43%)	30 (19%)	160 (100%)	160	205	3.6	1.0
Q11h	Pri študiju na daljavo je premalo interakcije.	6 (4%)	18 (11%)	38 (24%)	64 (40%)	34 (21%)	160 (100%)	160	205	3.6	1.1
Q11i	Pri študiju na daljavo je težje vzpostaviti kontakt z profesorji.	19 (12%)	29 (18%)	39 (24%)	50 (31%)	23 (14%)	160 (100%)	160	205	3.2	1.2
Q11j	Diploma študija na daljavo je manj vredna v primerjavi z diplomo tradicionalnega študija.	53 (33%)	44 (28%)	42 (26%)	11 (7%)	10 (6%)	160 (100%)	160	205	2.3	1.2

Vir: lastno delo.

Q12	Kako ste si v času študija na daljavo pomagali z upravljanjem in organizacijo osebnega časa?							
	Podvprašanja	Enote					Navedbe	
		Frekvence	Veljavni	% - Veljavni	Ustrezni	% - Ustrezni	Frekvence	%
Q12a	Beleženje kratkoročnih (dnevni) ciljev	76	160	48%	205	37%	76	15%
Q12b	Beleženje dolgoročnih ciljev	46	160	29%	205	22%	46	9%
Q12c	Športna aktivnost	104	160	65%	205	51%	104	21%
Q12d	Rutina (v smislu vstajanja ob isti uri in imeti ustaljen urnik, tako kot pred korono)	103	160	64%	205	50%	103	20%
Q12e	Zadostna količina spanca	99	160	62%	205	48%	99	20%
Q12f	Meditacija	25	160	16%	205	12%	25	5%
Q12g	Odmik od elektronskih naprav v prostem času	51	160	32%	205	25%	51	10%
Q12h	Drugo:	1	160	1%	205	0%	1	0%
	SKUPAJ		160		205		505	100%

Vir: lastno delo.

Q12h_text	Q12 (Drugo:)				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	hobi	1	0%	100%	100%
Veljavni	Skupaj	1	0%	100%	

Vir: lastno delo.

Q13	Ali je študij na daljavo vplival na vaš učni uspeh oziroma ali mislite, da bo vplival (če še niste zaključili izpitov)?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da, vplival je/bo zelo negativno)	5	2%	3%	3%
	2 (Da, vplival je/bo negativno)	39	19%	24%	28%
	3 (Ne, ni bilo/ ne bo sprememb)	62	30%	39%	66%
	4 (Da, vplival je/bo pozitivno)	40	20%	25%	91%
	5 (Da, vplival je/bo zelo pozitivno)	14	7%	9%	100%
Veljavni	Skupaj	160	78%	100%	

Vir: lastno delo.

Q14	Ali bi se v prihodnje udeležili študija na daljavo?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Da, vsekakor (v celoti))	32	16%	20%	20%
	2 (Da, vendar ne v celoti (le občasno))	61	30%	38%	58%
	3 (Da, vendar le v izrednih razmerah (kot so bile zdaj))	52	25%	33%	91%
	4 (Ne, nikakor, nikoli več ne bi študiral na daljavo.)	15	7%	9%	100%
Veljavni	Skupaj	160	78%	100%	

Vir: lastno delo.

Q15	Zakaj se študija na daljavo ne bi udeležil/a nikoli več?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	kvaliteta predavanj je močno upadla	1	0%	10%	10%
	ker zame predstavlja več slabosti kakor prednosti.	1	0%	10%	20%
	slabša koncentracija, manj produktivnosti, nezbranost,...	1	0%	10%	30%
	enostavno ni učinkovit in zelo slabo se predava. čez cele dneve nas založijo z literaturo in sploh nimamo prostega časa če želimo vse obveznosti oddati v roku	1	0%	10%	40%
	pomanjkanje interakcije s sošolci v kontekstu skupinskega dela, manj aktivne vključitve v debate, težje slediti snovi	1	0%	10%	50%
	zaradi premalo interakcije in slabsega razumevanja snovi	1	0%	10%	60%
	pomanjkanje socialnih stikov	1	0%	10%	70%
	predvsem pomanjkanje stikov, tudi motivacije	1	0%	10%	80%
	zaradi pomanjkanja interakcije s profesorji, motivacije in volje.	1	0%	10%	90%
	bilo je neučinkovito in od semestra sem odnesel veliko manj kot v nasprotnem primeru	1	0%	10%	100%
Veljavni	Skupaj	10	5%	100%	

Vir: lastno delo.

XSPOL	Spol:				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Moški)	26	13%	16%	16%
	2 (Ženski)	134	65%	84%	100%
Veljavni	Skupaj	160	78%	100%	

Vir: lastno delo.

Q16	Katero univerzo obiskuješ?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Univerza v Ljubljani)	121	59%	76%	76%
	2 (Univerza v Mariboru)	7	3%	4%	80%
	3 (Univerza na Primorskem)	17	8%	11%	91%
	4 (Drugo)	15	7%	9%	100%
Veljavni	Skupaj	160	78%	100%	

Vir: lastno delo.

Q17	Reven študija:				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (Dodiplomski študij)	132	64%	83%	83%
	2 (Podiplomski študij)	28	14%	18%	100%
Veljavni	Skupaj	160	78%	100%	

Vir: lastno delo.

Q18	Iz katere regije prihajaš?				
	Odgovori	Frekvenca	Odstotek	Veljavni	Kumulativa
	1 (pomurska)	5	2%	3%	3%
	2 (podravska)	5	2%	3%	6%
	3 (koroška)	3	1%	2%	8%
	4 (savinjska)	19	9%	12%	20%
	5 (posavska)	9	4%	6%	26%
	6 (zasavska)	5	2%	3%	29%
	7 (jugovzhodna Slovenija)	15	7%	9%	38%
	8 (osrednjeslovenska)	14	7%	9%	47%
	9 (gorenjska)	14	7%	9%	56%
	10 (primorsko-notranjska)	11	5%	7%	63%
	11 (goriška)	49	24%	31%	93%
	12 (obalno-kraška)	11	5%	7%	100%
Veljavni	Skupaj	160	78%	100%	

Vir: lastno delo.